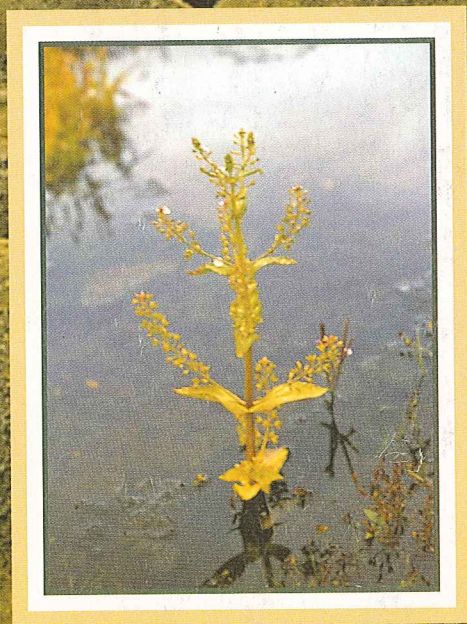

Válisti 1

Plöntur

Válisti 1

Plöntur

Náttúrufræðistofnun Íslands

Náttúrufræðistofnun Íslands
Válisti 1

Umsjón með útgáfu: Alfheiður Ingadóttir
Ljósmyndir á forsiðu, Eypór Einarsson: Gamburmosabreiða í Eldhrauni
og laugadepla í Haukadal

Ljósmyndir: Eypór Einarsson, Hörður Kristinsson og Kristján Egilsson
Teikningar: Bergþór Jóhannsson

Umsjón og hönnun: Athygli ehf.

Prentvinnsla: Steindórsprent - Gutenberg ehf.

© Náttúrufræðistofnun Íslands, Reykjavík, 1996

við Íslendingar berum ábyrgð á að viðhalda og vernda þær tegundir plantna og dýra sem tilheyra lífríki landsins, sem og búsvæði þeirra. Til þess að stuðla að verndun er nauðsynlegt að þekkja fjölda, dreifingu og lífssvæði tegundanna og veita almenningi upplýsingar um þær tegundir sem eru í hættu. Okkur ber skylda til, í samræmi við skuldbindingar Íslands á alþjóðlegum vettvangi að birta upplýsingar um tegundir í útrýmingarhættu á þar til gerðum listum sem gjarnan hafa verið nefndir „rauðir listar“ en við höfum kosið að kalla válisti. Sá válisti sem hér birtist er fyrsti hluti hins opinbera válista fyrir Ísland og fjallar um plöntur. Í þessum fyrsta hluta válistans eru kort sem sýna útbreiðslu viðkomandi plantna. Til þess að tryggja verndun þeirra er nauðsynlegt að vakta þær og skipuleggja og gripa til skipulagðra aðgerða, sé þess þörf.

Válisti er einn mikilvægaðti þáttur í verndun lífríkisins og grundvallaratriði í tengslum við ákvarðanatöku í náttúruvernd, skipulagðvinnu og framkvæmdum.

Guðmundur Bjarnaðon,
umhverfisráðherra

Laugadepla (*Veronica anagallis-aquatica*) af Lokasjóðsætt.

Fylgt úr hlaði

Hér lítur dagsins ljós í fyrsta sinn formlegur íslenskur válisti, en svo kallaðt skrár yfir lífverur sem eru taldar vera í útrýmingarhættu. A alþjóðavettvangi ganga slíkar skrár undir heitinu "rauðir listar" og hafa verið ein af meginstöðum náttúruverndar um þriggja áratuga skeið. Flestar þær þjóðir sem við Íslendingar erum vanir að bera okkur saman við hafa fyrir löngu gefið út opinbera válista og verndaráætlanir fyrir tegundir í útrýmingarhættu og búsvæði þeirra byggðar á listunum. Válistar hafa einnig verið teknir saman fyrir stærri svæði og samþykktir formlega af viðkomandi ríkjum og þar má t.d. nefna lista yfir tegundir í útrýmingarhættu á Norðurlöndum, sem gefinn var út af norrænu ráðherranefndinni. Einnig má nefna Evrópulistana sem unnir hafa verið á vegum Bernarsamningsins um vernd plantna og dýra og búsvæða þeirra í Evrópu sem og á vegum Sameinuðu þjóðanna. Eitt af einkennum þessara alþjóðlegu lista er skortur á upplýsingum um tegundir og búsvæði þeirra frá Íslandi. Íslendingar bera ekki aðeins þá siðferðilegu skyldu að varðveita lífverur landsins og tryggja að þær geti lifað hér og þróast með eðlilegum hætti líkt og íslensk tunga og íslensk menning. Við berum einnig þjóðréttarlega skyldu til þess sem okkur ber að sinna. Í þessari skyldu felst m.a. að afla áreiðanlegra upplýsinga um þær tegundir sem eiga undir högg að sækja, skrá þær með skipulegum hætti og grípa til aðgerða þeim til verndar. Nægir hér að nefna Bernarsamninginn, samning Sameinuðu þjóðanna um líffræðilega fjölbreytni, Náttúruverndaráætlun Evrópu, samþykktir Norrænu ráðherranefndarinnar og samþykktir þeirra átta ríkja sem land eiga að norðurhjara jarðar.

Náttúrufræðistofnun Íslands hefur m.a. það lögbundna hlutverk að skrá hvaða tegundir dýra, plantna og örvera finnaðt á landinu, kanna magn þeirra, kjörtendi og búsvæði. Stofnuninni ber einnig að vera til ráðgjafar um vernd þessara tegunda og aðstoða við mat á áhrifum mannglegra athafna á þær. Í þessum skyldum felst að mati stofnunarinnar að taka saman og gefa út opinberan válista yfir tegundir lífvera sem eiga undir högg að sækja og búsvæði þeirra. Með útgáfu válista er ekki aðeins verið að sinna alþjóðlegum skuldbindingum heldur og ekki síður að auðvelda þeim sem taka ákvarðanir um landnotkun, auðlindanýtingu og mannvirkjagerð á Íslandi að sinna sínum lögbundnu skyldum. Lögum um mat á umhverfisáhrifum, um náttúruvernd, um hollustuvernd og heilbrigðishætti, um mengun sjávar eða skipulagðlögum svo dæmi séu tekin, verður ekki framfylgt með eðlilegum hætti án válista.

Þessi fyrsti hluti válistans yfir tegundir í hættu á Íslandi fjallar um plöntur. Á næsta ári er fyrirhugað að gefa út annan hluta sem mun fjalla um spendýr, fugla, fiska og þá hópa hryggleysingja („smádýra“) sem best eru þekktir. Áfram verður síðan haldið á sömu braut, en það verður að viðurkennað að við eigum enn langt í land að þekkja þær tegundir sem heimkynni eiga innan efnahagslögsögu landsins, sögu þeirra og þróun. Um langt skeið hefur þó verið unnið að því að afla þekkingar og ætli að duga að minnast Jónasar Hallgrímssonar og annarra náttúrufræðinga fyrri alda. Vandamálið er að náttúruannsóknir eru tímafrekar og kostnaðarsamar ef vel á að þeim að standa.

Á undanförunum árum hafa náttúruannsóknir vissulega verið efldar og viðhorf þjóðarinnar til náttúrunnar breyst mikið hér á landi. Haldi áfram sem horfir er útilitið bjart. Það er von mín að um næstu aldamót verði Ísland búið að ná ðörum þjóðum á þessu sviði og að þjóðin eigi þá áreiðanlegan válista yfir tegundir og búsvæði ásamt áætlun um varðveislu þeirra.

Jón Gunnar Ottósson,
forstjóri Náttúrufræðistofnunar Íslands

Inngangur

Opinberar skrár, svo kallaðir válistar eða „rauðir listar“, yfir þær lífverur sem undir högg eiga að sækja á Íslandi hafa ekki verið gefnar út fram til þessa. Drög að slíkum skráum hafa þó verið samdar í tengslum við alþjóðlegar skuldbindingar og beiðnir um upplýsingar erlendis frá um íslenskar lífverur. Þessi drög að válistum hafa verið samin án samræmdra viðmiðana og upplýsingar úr þeim birtar í alþjóðlegum ritum á ábyrgð höfunda. Þar á meðal má nefna drög að válistum sem gerðir voru fyrir Bernarsamninginn, samþykktina um vernd lífríkis á norðurslóðum og Evrópulistann yfir plöntur í útrýmingarhættu.

Fyrstu drögin að íslenskum válista yfir þær tegundir blómplantna og byrkninga sem taldar eru í hættu á Íslandi voru tekin saman árið 1965 í aðdraganda þess að Náttúruverndarráð friðlýsti 25 tegundir plantna árið 1967. Aratug síðar endurskoðaði ráðið ákvörðun sína og friðlýsti 31 tegund blómplantna og byrkninga og er sú niðurstaða enn í gildi og hefur ekki verið endurskoðuð.

Nú hefur verið ákveðið að taka saman opinbera skrá yfir þær lífverur á Íslandi sem taldar eru í hættu og gera það með skipulegum hætti samkvæmt alþjóðlegum viðmiðunum. Ákveðið hefur verið að nota nýja staðla og leiðbeiningar Alþjóða náttúruverndarsamtakanna* (IUCN Red List Categories, nóvember 1994). Samkvæmt því kerfi má meta allar þekktar tegundir, ættkvíslir, ættir o.s.frv. og skipa þeim í sjö skilgreinda flokka eftir útrýmingarhættu.

Þetta nýja kerfi er nokkuð breytt frá eldra kerfi samtakanna (The IUCN Red Data Book Categories), sem verið hafði í notkun lítið sem ekkert breytt í tæplega þrjá áratugi. Öllum hættuflokkum nýja kerfisins er lýst hér á eftir og þeir skilgreindir. Flokkunum hafa verið gefin íslensk nöfn en að auki fylgja hin ensku heiti þeirra og skammstafanir á þeim í sviga. Að lokinni lýsingu á flokkunum eru birtar ítarlegri leiðbeiningar fyrir mat og röðun í þá þrjá flokka sem mest er um vert að séu rétt notaðir; í bráðri hættu, í hættu og í yfirvofandi hættu.

Matskerfi Alþjóða náttúruverndarsamtakanna má beita á undirtegundir, tegundir, ættkvíslir og ættir lífvera á jörðinni í heild, en einnig til að flokka lífverur tiltekinna svæða eða einstakra landa eins og hér er gert. Í skýringunum hér á eftir, er notað orðið *tegund* og *tegundir*, í stað *taxon*, ft. *taxa*, sem tekur til allra áður nefndra flokkunareininga.

Viðmiðanir Alþjóða náttúruverndarsamtakanna gera kröfur um nokkuð nákvæma vitneskju um útbreiðslu, einstaklingsfjölda og þróun tegundanna og veldur vanda við gerð lista fyrir Ísland vegna skorts á þekkingu. Sú leið hefur því verið valin að gefa út heildstæðan válista yfir íslenskar tegundir í áföngum og byrja á þeim hópum lífvera sem best eru þekktir. Og bæta þá síðar eftir því sem þekkingu fleytir fram. Í þessum fyrsta hluta er fjallað um blómplöntur og

byrkninga, fléttur að hrúðurfléttum undanskildum, mosa aðra en hornmosa og soppmosa, og botnpörunga sem teljast til rauðpörunga, gulpörunga, gullpörunga, brúnpörunga og grænpörunga. Í næsta hluta sem væntanlega kemur út árið 1997 verður fjallað um spendýr, fugla, fiska og hópa úr röðum hryggleysingja („smádýra“). Utgefnir hlutar válistans verða endurskoðaðir með reglubundnum hætti, en stefnt er að útgáfu á heildstæðum lista yfir allar íslenskar lífverur sem þar eiga heima um aldamót.

Válistinn sýnir að þörf er á aðgæslu hér á landi ekki síður en í öðrum löndum. Miðað við alþjóðlega staðla þurfa ríflega 10% blómplantna og byrkninga sérstakrar aðgæslu hér á landi og um 15 - 20% af öllum fléttum, mosum og pörungum. Þessi niðurstaða sýnir vel þörfina fyrir næstu skref sem felast í verndaráætlunum sem taki m.a. mið af þörf fyrir vernd gegn beinni ásókn, búsvæðavernd og endurgerð búsvæða, ásamt nauðsyn fyrir rannsóknir, vöktun og fræðslu um stöðu tegundanna í íslensku umhverfi. Niðurstaðan ætti ekki að koma á óvart miðað við þær breytingar sem orðið hafa á náttúru Íslands og rekja má m.a. til landbúnaðar og orkubúskapar. Líklegt er að ekki ólík mynd fáiist af dýralífi lands og sjávar þegar það verður skoðað.

Válisti sá sem hér fylgir yfir plöntur er unninn af Eyþóri Einarssyni grasafræðingi, (blómplöntur og byrkningar), Herði Kristinssyni grasafræðingi, (fléttur) og Bergþóri Jóhannssyni, mosafræðingi, (mosar), Náttúrufræðistofnun Íslands og Karli Gunnarssyni þörungafraðingi, Hafrannsóknastofnuninni (þörungar). Umsjón með verkefninu var í höndum Eyþórs Einarssonar, Jóns Gunnars Ottóssonar og Alfheiðar Ingadóttur, Náttúrufræðistofnun Íslands.

Hættuflokkar Alþjóða náttúruverndarsamtakanna, IUCN

Útdauð, (Extinct; EX)

Tegund telst vera útdauð þegar enginn vafi leikur á að síðasti einstaklingur hennar sé dauður.

Útdauð i náttúrunni, (Extinct in the Wild; EW)

Tegund telst vera útdauð í náttúrunni þegar hún lifir hvergi villt svo vitað sé, heldur aðeins í ræktun eða í haldi, eða sem ílendur stofn/stofnar fjarri fyrri útbreiðslusvæðum. Tegund telst útdauð í náttúrunni þegar ekki finnst einn einasti einstaklingur hennar við ítarlega leit á þekktum eða líklegum búsvæðum á öllu útbreiðslusvæði hennar. Leita verður á þeim tíma sem samræmist lífsferli og lífmynd tegundarinnar.

Í bráðri hættu, (Critically Endangered; CR)

Tegund telst vera í bráðri hættu þegar eindregnar líkur eru á að hún verði útdauð í náttúrunni í náinni framtíð samkvæmt einhverri af tilteknum forsendum, sem raktar eru á bls. 10 - 11.

Í hættu, (Endangered; EN)

Tegund telst vera í hættu, en þó ekki í bráðri hættu, þegar mjög miklar líkur eru á að hún verði útdauð í náttúrunni í fyrirsjáanlegri framtíð, samkvæmt einhverri af tilteknum forsendum, sem raktar eru á bls. 11 - 12.

Í yfirvofandi hættu, (Vulnerable; VU)

Tegund telst vera í yfirvofandi hættu, en þó hvorki í bráðri hættu né í hættu sbr. hér að framan, ef miklar líkur eru á að hún verði útdauð í náttúrunni í framtíðinni, samkvæmt einhverri af tilteknum forsendum, sem raktar eru á bls. 12 - 13.

Í nokkurri hættu, (Lower Risk; LR)

Tegund telst vera í nokkurri hættu þegar hún að loknu mati fellur ekki í neinn framangreindan hættuflokk. Tegundum í nokkurri hættu má skipa í þrjá undirflokka:

1. Háðar vernd, (Conservation Dependent; cd)

Tegundir sem eru háðar sérstökum aðgerðum til verndunar þeim eða búsvæðum þeirra og myndu innan fimm ára færast yfir í einhvern fyrrnefndra hættuflokka ef þeim aðgerðum yrði hætt.

2. Bkki háðar vernd, (Near Threatened; nt)

Tegundir sem ekki eru háðar aðgerðum til verndunar, en við liggur að flokka beri í yfirvofandi hættu.

3. Aðrar tegundir, (Least Concern; k)

Tegundir sem falla í hvorugan undirflokkinn hér að framan.

Upplýsingar ófullnægjandi, (Data Deficient; DD)

Tegund fellur í þennan flokk þegar upplýsingar um útbreiðslu hennar og stofnstærð eru ekki nægilegar til þess að hægt sé að meta hvort hún sé í útrýmingarhættu. Þrátt fyrir það getur lífsferill hennar verið vel þekktur að öðru leyti. Þetta er því ekki flokkur fyrir tegundir sem er ógnað eða teljast vera í nokkurri hættu. Þegar tegund er talin til þessa hóps gefur það til kynna að nánari upplýsinga um hana sé þörf og að frekari rannsókn kunni að leiða í ljós að rétt sé að flokka hana í tiltekinn hættuflokk. Í mörgum tilvikum þarf að íhuga vandlega hvort nota skuli þennan flokk eða einhvern hinna hér að framan. Ef útbreiðsla tegundarinnar er talin frekar takmörkuð og ef umtalsverður tími hefur liðið frá því hennar var síðast getið, gæti verið réttlætanlegt að telja hana til einhvers þeirra.

Ekki metin, (Not Evaluated; NE)

Tegund telst ekki hafa verið metin ef ekki hefur ennþá verið beitt við matið þeim skilgreiningum og aðferðum sem hér hefur verið lýst.

Leiðbeiningar við mat og röðun í flokkana: „Í bráðri hættu“, „Í hættu“ og „Í yfirvofandi hættu“.

Í bráðri hættu, (CR)

Tegund telst vera í bráðri hættu þegar eindregnar líkur eru á að hún verði útdauð í náttúrunni í nágrenni framtíð samkvæmt einhverri eftirfarandi skilgreininga (A til E):

A. Minnkun stofns á annan hvorn háttinn hér að neðan, 1 eða 2:

1. Minnkun (samkvæmt athugun, áætlun, ályktun eða grun) um að minnsta kosti 80% á síðustu 10 árum eða þremur kynslóðum, hvort heldur spannar lengri tíma, samkvæmt einhverju eftirfarandi atriða:

- (a) beinni athugun,
- (b) algengnistuðli sem hæfir tegundinni,
- (c) fækkun á útbreiðslusvæðinu, samdrætti útbreiðslu eða rýrnun búsvæðis,
- (d) áhringi raunverulegrar eða mögulegrar nýtingar,
- (e) áhrifum aðfluttra tegunda, kynblöndunar, sýkla, samkeppni, mengunarvalda eða snýkla.

2. Minnkun um að minnsta kosti 80%, sem ákveðið er eða gæti þurft að bregðast við innan 10 ára eða þriggja kynslóða, hvort heldur spannar lengri tíma, samkvæmt einhverju atriðanna (a) - (e) hér að ofan.

B. Útbreiðsla áætluð undir 100 ferkm eða dvalar- eða vaxtarsvæði undir 10 ferkm og mat bendir til tveggja af þremur eftirtöldum atriðum:

1. Mjög sundurslitinnar útbreiðslu eða takmarkaðrar við aðeins einn stað.

2. Sífellds samdráttar samkvæmt athugun, ályktun eða áætlun einhvers eftirfarandi þátta:

- (a) útbreiðslu,
- (b) dvalar- eða vaxtarsvæðis,
- (c) búsvæðis,
- (d) fjölda fundarstaða eða undirstofna,
- (e) fjölda fullþroska einstaklinga.

3. Gífurlegrar sveiflu einhvers eftirfarandi þátta:

- (a) útbreiðslu,
- (b) dvalar- eða vaxtarstaða,
- (c) fjölda fundarstaða eða undirstofna,
- (d) fjölda fullþroska einstaklinga.

C. Stofn talinn minni en 250 fullþroska einstaklingar og annað hvort:

1. Talinn hafa dregist samfellt saman um að minnsta kosti 25% á 3 árum eða einni kynslóð, hvort heldur spannar lengri tíma, eða

2. Fullproska einstaklingum hefur fækkað samfellt og stofn minnkað samkvæmt athugun, áætlun eða ályktun og annað hvort:

- (a) orðinn mjög sundurslitinn og enginn undirstofn talinn stærri en 50 fullproska einstaklingar,
- (b) allir einstaklingar teljast til sama undirstofns.

D. Stofn talinn minni en 50 fullproska einstaklingar.

E. Magnbundin greining sýnir að minnsta kosti helmingslíkur á að tegundin deyi út í náttúrunni innan 10 ára eða þriggja kynslóða, hvort heldur spannar lengri tíma.

Í hættu, (EN)

Tegund telst vera í hættu, en þó ekki í bráðri hættu, þegar mjög miklar líkur eru á að hún verði útdauð í náttúrunni í fyrirsjáanlegri framtíð, samkvæmt einhverri skilgreininganna hér að neðan (A til E):

A. Minnkun stofns á annan hvorn háttinn hér að neðan:

1. Minnkun (samkvæmt athugun, áætlun, ályktun eða grun) um að minnsta kosti helming á síðustu 10 árum eða þremur kynslóðum, hvort heldur spannar lengri tíma, samkvæmt einhverju eftirfarandi atriða:

- (a) beinni athugun,
- (b) algengnistuðli sem hæfir tegundinni,
- (c) fækkun á útbreiðslusvæðinu, samdrætti útbreiðslu eða rýrnun búsvæðis,
- (d) umfangi raunverulegrar eða mögulegrar nýtingar,
- (e) áhrifum aðfluttra tegunda, kynblöndunar, sýkla, samkeppni, mengunarvalda eða snýkla.

2. Minnkun um að minnsta kosti 50%, sem ákveðið er eða gæti þurft að bregðast við innan 10 ára eða þriggja kynslóða, hvort heldur spannar lengri tíma, samkvæmt einhverju atriðanna (b), (c), (d) eða (e) hér að ofan.

B. Útbreiðsla áætluð undir 5000 ferkm eða dvalar- eða vaxtarsvæði undir 500 ferkm og mat bendir til einhverra tveggja af þremur eftirtöldum atriðum:

1. Mjög sundurslitinnar útbreiðslu eða takmarkaðrar við fimm staði í mesta lagi.

2. Sífellds samdráttar einhvers eftirfarandi þátta samkvæmt athugun, ályktun eða áætlun:

- (a) útbreiðslu,
- (b) dvalar- eða vaxtarsvæðis,
- (c) búsvæðis,
- (d) fjölda fundarstaða eða undirstofna,
- (e) fjölda fullþroska einstaklinga.

3. Gífurlegrar sveiflu einhvers eftirfarandi þátta:

- (a) útbreiðslu,
- (b) dvalar- eða vaxtarstaða,
- (c) fjölda fundarstaða eða undirstofna,
- (d) fjölda fullþroska einstaklinga.

C. Stofn talinn minni en 2.500 fullþroska einstaklingar og annað hvort:

1. Talinn hafa dregist samfelld saman um að minnsta kosti 20% á síðustu 5 árum eða tveimur kynslóðum, hvort heldur spannar lengri tíma, eða

2. Fullþroska einstaklingum hefur fækkað samfelld samkvæmt athugun, áætlun eða ályktun og stofninn rýrnað og annað hvort

- (a) mjög sundurslitinn (þ.e. engir undirstofnar taldir stærri en 250 fullþroska einstaklingar) eða
- (b) allir einstaklingar teljast til sama undirstofns.

D. Stofn talinn minni en 250 fullþroska einstaklingar.

E. Magnbundin greining sýnir að minnsta kosti 20% líkur á því að tegundin deyi út í náttúrunni innan 20 ára eða fimm kynslóða, hvort heldur spannar lengri tíma.

Í **yfirvofandi hættu**, (VU)

Tegund telst vera í yfirvofandi hættu, en þó hvorki í bráðri hættu né í hættu sbr. hér að framan, ef miklar líkur eru á að hún verði útdauð í náttúrunni í framtíðinni samkvæmt einhverri eftirfarandi skilgreininga (A til E):

A. Stofn hefur dregist saman á annan hvorn eftirfarandi hátt:

1. Minnkun, samkvæmt athugun, áætlun, ályktun eða grun, um að minnsta kosti 20% á síðustu 10 árum eða þremur kynslóðum, hvort heldur spannar lengri tíma, samkvæmt einhverju eftirfarandi atriða:

- (a) beinni athugun,
- (b) algengnistuðli sem hæfir tegundinni,
- (c) fækkun á útbreiðslusvæðinu, samdrætti útbreiðslu eða rýrnun búsvæðis,
- (d) umfangi raunverulegrar eða mögulegrar nýtingar,
- (e) áhrifum aðfluttra tegunda, kynblöndunar, sýkla, mengunarvalda, samkeppni eða snýkla.

2. Minnkun um að minnsta kosti 20%, sem ákveðið er eða gæti þurft að bregðast

við innan 10 ára eða þriggja kynslóða, hvort heldur spannar lengri tíma, samkvæmt einhverju atriðanna (a)-(e) hér að ofan.

B. Útbreiðsla áætluð undir 20.000 ferkm eða dvalar- eða vaxtarsvæði undir 2000 ferkm og mat bendir til einhverra tveggja af þremur eftirtöldum atriðum:

1. Mjög sundurslitinnar útbreiðslu eða takmarkaðrar við 10 fundarstaði í mesta lagi.
2. Sífells samdráttar einhvers eftirfarandi þátta samkvæmt athugun, ályktun eða áætlun:
 - (a) útbreiðslu,
 - (b) dvalar- eða vaxtarsvæðis,
 - (c) búsvæðis,
 - (d) fjölda fundarstaða og undirstofna,
 - (e) fjölda fullþroska einstaklinga.
3. Gífurlegrar sveiflu einhvers eftirtalinna þátta:
 - (a) útbreiðslu,
 - (b) dvalar- eða vaxtarstaða,
 - (c) fjölda fundarstaða eða undirstofna,
 - (d) fjölda fullþroska einstaklinga.

C. Stofn talinn minni en 10.000 fullþroska einstaklingar og annað hvort:

1. Talinn hafa dregist saman um að minnsta kosti 10% á síðustu 10 árum eða þremur kynslóðum, hvort heldur spannar lengri tíma, eða
2. Fullþroska einstaklingum hefur sífellt fækkað og stofn minnkað samkvæmt athugun, áætlun eða ályktun, og annað hvort
 - (a) orðinn mjög sundurslitinn og enginn undirstofn talinn stærri en 1000 fullþroska einstaklingar eða
 - (b) allir einstaklingar teljast til sama undirstofns.

D. Stofn mjög lítil eða takmarkaður á annan hvorn háttinn hér að neðan:

1. Stofninn talinn minni en 1000 fullþroska einstaklingar.
2. Stofninn einkennist af takmörkuðu útbreiðslusvæði (t.d. minna en 100 ferkm) eða fáum fundarstöðum (t.d. færri en 5). Slíkri tegund gæti þess vegna verið hættu búin af áhrifum af athöfnum manna (eða tilviljanakenndra atburða þar sem starfsemi manna getur magnað áhrifin), fyrirvaralítið einhvern tíma í framtíðinni og þannig komist í bráða hættu eða jafnvel dáið út á skömmum tíma, eða

E. Magnbundin greining leiðir í ljós að líkurnar á að tegundin deyi út í náttúrunni innan 100 ára eru að minnsta kosti 10%.

Útbreiðslukort af válistaplöntum

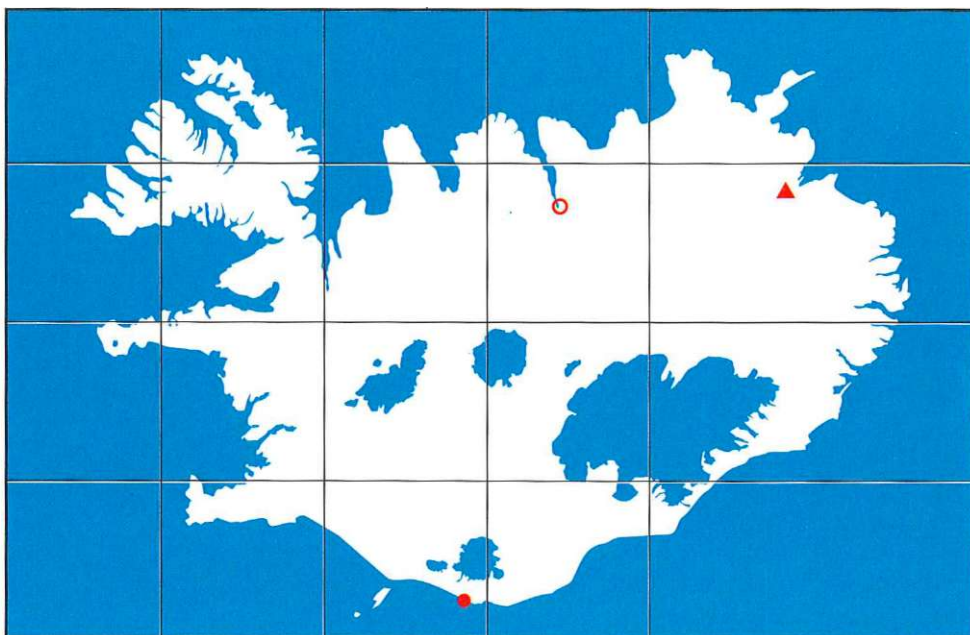
Válistanum fylgja útbreiðslukort af öllum tegundum blómplantna, byrkninga, fléttna og mosa, annarra en þeirra sem falla í flokkinn; „upplýsingar ófullnægjandi“.

Kortin eru gerð samkvæmt 10 x 10 km reitaðkiptingu Íslands fyrir rannsóknir á útbreiðslu plantna, sem lýst er í 1. hefti 40. árg. Náttúrufræðingsins 1970. Kortin eru byggð á öllum áreiðanlegum upplýsingum um útbreiðslu válistaplantnanna sem tiltækar voru haustið 1996. Á kortunum eru þrenns konar merki:

- **Fylltur hringur** merkir að tegundin vaxi með viðsu villt í reitnum og sé talin hafa gert það lengi, en flestar slíkar tegundir hafa borist til landsins löngu fyrir landnámsöld. Nokkrar hafa þó án efa borist með mönnum og annað hvort verið fluttar hingað af ásettu ráði til ræktunar eða borist á einhvern hátt með varningi, en hafa fyrir löngu náð búfestu. Válistategundunum hefur þó ekki fekkist að breiðast neift út að ráði, þannig að þær eru enn bundnar við örfáa vaxtarstaði.

- **Opinn hringur** í reit merkir að tegundin hafi með viðsu fundist þar að minnsta kosti á einum vaxtarstað, en vaxi ekki villt í reitnum að staðaldri.

- ▲ **Þríhyrningur** \ reit merkir aftur á móti, að tegundin hafi vaxið villt í reitnum að minnsta kosti á einum vaxtarstað, en hafi dáið þar út.

Blómplöntur og byrkningar

Fyrsta heildstæða skráin yfir íslenskar blómplöntur og byrkninga var tekin saman á síðari hluta átjándu aldar, en frá þeim tíma hefur hún oft verið endurskoðuð og bætt. Nú er talið að villtar íslenskar tegundir blómplantna og byrkninga séu 485, en þessi tala er breytileg eftir heimildum. Mismun á heimildum má að mestu rekja til vandamála er varða undanfilla, túnfilla og slæðinga. Við gerð válistans hefur verið reynt að endumeta hverjar þeirra tegunda, sem talið er að hafi borist hingað með mönnum fyrr á öldum, séu örugglega orðnar ílendir og þá á hvaða stöðum. Einnig hefur verið hugað að útbreiðslu tegunda samkvæmt nýjustu upplýsingum. Á síðari árum hafa nýjar tegundir fundist hér á landi sem vafalítið hafa vaxið lengi í landinu og eru því taldar góðar og gildar íslenskar tegundir.

Nú er 31 tegund blómplantna og byrkninga friðlýst á Íslandi samkvæmt lögum um náttúruvernd. Allar friðlýstu tegundirnar utan ein eru á válistanum, en það er skógfjóla (*Viola riviniana*), sem nú hefur fundist á það mörgum stöðum að hún er ekki talin vera í neinni hættu.

Tvær íslenskar tegundir, daviðslykill (*Primula egalikensis*), og dvergtungljurt (*Botrychium simplex*), eru á skrá sem birt var 1992 yfir blómplöntur og byrkninga sem taldar eru í hættu á Norðurlöndum. Þær eru báðar á válistanum.

Samkvæmt Bernarsamningnum um vernd villtra plantna og dýra og búsvæða þeirra í Evrópu ber Íslendingum að vernda hér sérstaklega 3 tegundir blómplantna og 1 tegund byrkninga. Þessar tegundir, daviðslykill (*Primula egalikensis*), gullbrá (*Saxifraga hirculus*), hveraaugnfro (*Euphrasia calida*) og dvergtungljurt (*Botrychium simplex*), eru allar nema ein friðaðar samkvæmt náttúruverndarlögum. Ófriðaða tegundin, gullbrá, er það algeng hér á landi að hún er hvorki friðlýst né á válistanum og var gerður fyrirvari um friðun hennar þegar samningurinn var staðfestur hér á landi.

Á válistanum eru 52 tegundir af 485 tegundum blómplantna og byrkninga eða 10,7%. Ein þeirra er talin útdauð, 10 í bráðri hættu, 9 í hættu, 18 í yfirvofandi hættu, 10 í nokkurri hættu og upplýsingar vantar um 4, sem ástæða þykir að taka með. Útbreiðsla blómplantna og byrkninga er býsna vel þekkt á Íslandi en þrátt fyrir það eru upplýsingar um sumar sjaldséðar tegundir með þeim hætti að röðun þeirra í hættuflokka er vafa undirorpin. Válistinn kann því að breytast með aukinni þekkingu á flóru landsins.

Íslensk nöfn tegunda blómplantna og byrkninga eru flest tekin úr Flóru Íslands, Íslenski ferðaafliða og Plöntuhandbókinni. Tvö nöfn, hveraaugnfro og tjarnabrúða, er að finna í Stjórnarfrjóðinum 1978 og eitt nafn, ljósalyng, birsti í Náttúrufræðingnum 1988.*

* Stefán Stefánsson. Flóra Íslands, III útg., aukin. Útgefandi: Hið íslenska náttúrufræðifélag, 1948; Áskell Löve. Íslensk ferðaafliða. Almenna bókafélagið, 1970; Hörður Kristinsson. Plöntuhandbókin. Örn og Örylgur, 1989; Auglýsing nr. 184/1978 um friðlýsingu nokkurra plöntutegunda. Stjórnartíðindi, 1978; Hjörleifur Guttormsson. „Ljósalyng fundið á Íslandi“. Náttúrufræðingurinn, 58. ár, 3. hefti, 1988.

EW Tegundir útdauðar í náttúrunni

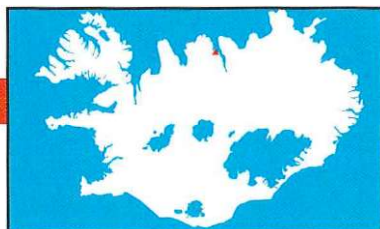
Primula egaliksensis

Davíðslykill

Mariulykilsætt

Búsvæði: Deigt graslendi

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum og Bernarsamningi

CR Tegundir í bráðri hættu

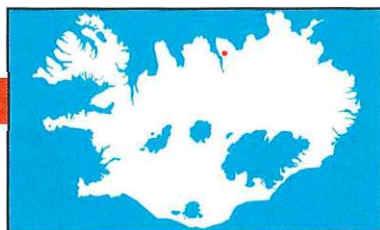
Asplenium septentrionale

Skeggburkni

Klettburknætt

Búsvæði: Klettaskorur

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

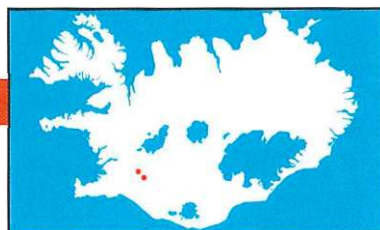
Crassula aquatica

Vatnsögn

Hnoðraætt

Búsvæði: Volgar laugavætur

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

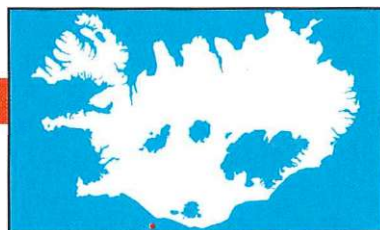
Danthonia decumbens

Knjápuntur

Grasætt

Búsvæði: Gras- og blómbrekkur

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

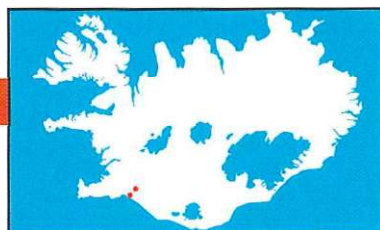
Galium palustre

Mýramaðra

Möðruætt

Búsvæði: Blautar mýrar

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

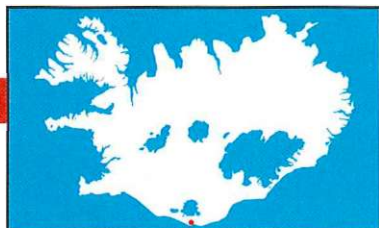
Hymenophyllum wilsonii

Mosaburkni

Mosaburknaætt

Búsvæði: Rakir klettaveggir

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

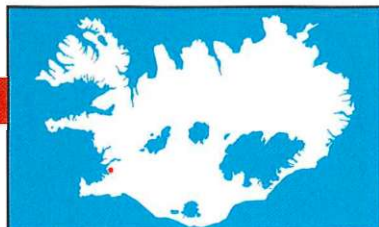
Juncus gerardii

Fitjasef

Sefætt

Búsvæði: Sjávarfitjar

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

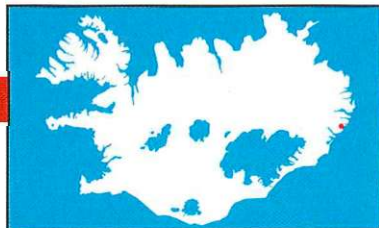
Lycopodium clavatum

Burstajafni

Jafnaætt

Búsvæði: Lyngmóar

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

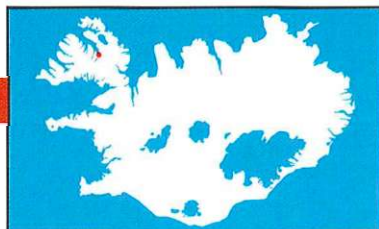

Mentha aquatica

Vatnamynta

Blóðbergsætt

Búsvæði: Volgur jarðvegur

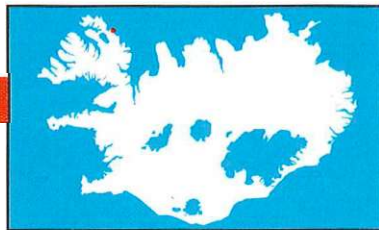
Potentilla erecta

Blóðmura (engjamura)

Rósætt

Búsvæði: Volgur jarðvegur

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

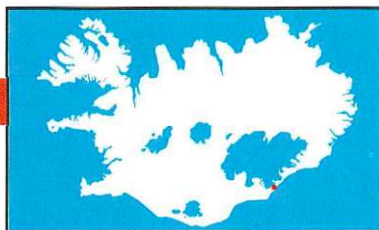
Rosa dumalis

Glitrós

Rósætt

Búsvæði: Kjarbrekkur

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

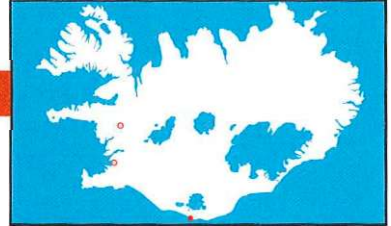
EN Tegundir í hættu

Arrhenatherum elatius

Ginhafri

grasætt

Búsvæði: graslendi

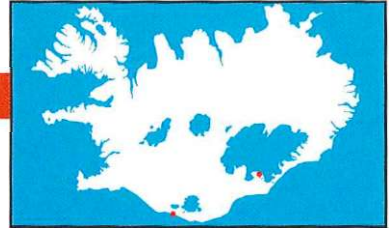
Asplenium trichomanes

Svartburkni

Klettaborknaætt

Búsvæði: Klettaskorur

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

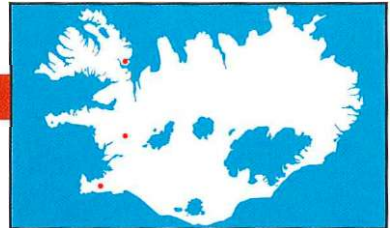
Blechnum spicant var. *fallax*

Tunguskollakambur

Skollakambsaætt

Búsvæði: Volgur jarðvegur

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

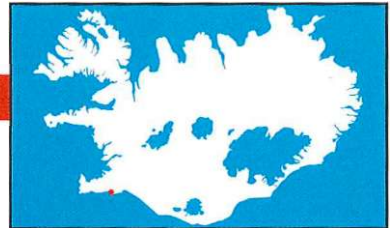

Carex caryophylllea

Vorstör

Starætt

Búsvæði: graslendi

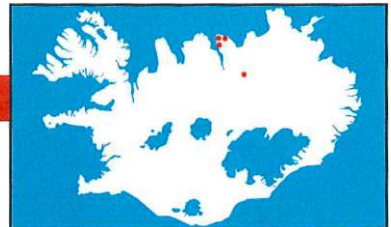
Carex flava

Trjónustör

Starætt

Búsvæði: Mýrar

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

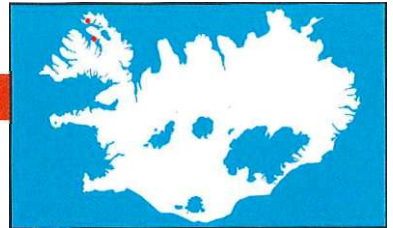
Cryptogramma crispera

Hlíðaburkni

Hlíðaburknætt

Búsvæði: Grýttar hlíðar

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

hrapia

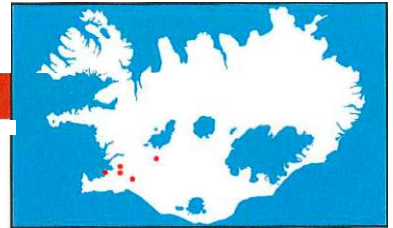
calida

Hveraaugnfró

Lokaðjódætt

Búsvæði: Hálfvolgur jarðvegur

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum og Bernarsamningi

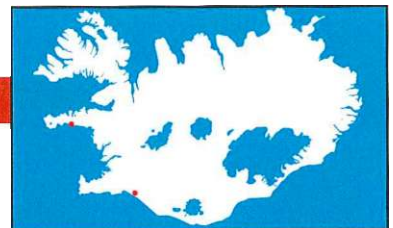
Persicaria amphibibia

Tjarnablaðka

Súruætt

Búsvæði: Grunnar tjarnir

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

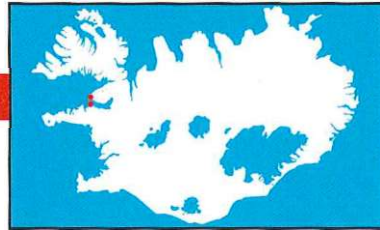
Spergularia marina

Flæðarbúi (flæðaskurfa)

Arfacætt

Búsvæði: Sjávarfitjar og leirur

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

VU

Tegundir

í

yfirvofandi

hættu

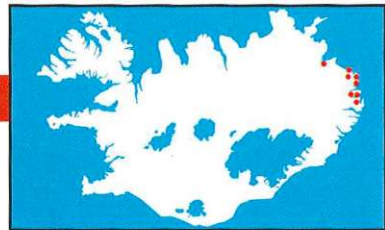
Ajuga pyramidalis

Lyngbúi

Blóðbergsætt

Búsvæði: gras- og lynglautir

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

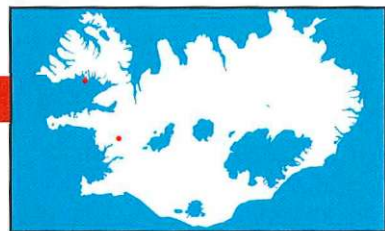
Allium oleraceum

Villilaukur

Liljuætt

Búsvæði: graslendi

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

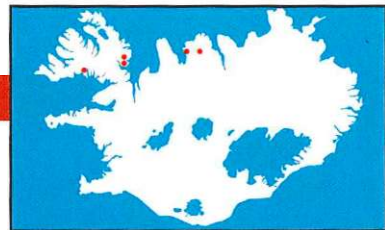

Carex buxbaumii pps. *alpina*

Hrísaðtör

Staracætt

Búsvæði: Viðarmýrar

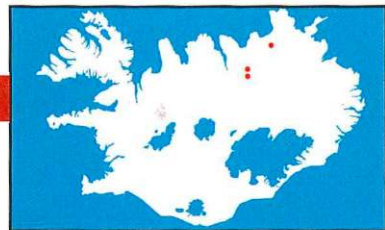
Carex heleonastes

Heiðaðtör

Staracætt

Búsvæði: Mýrar og flóar

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

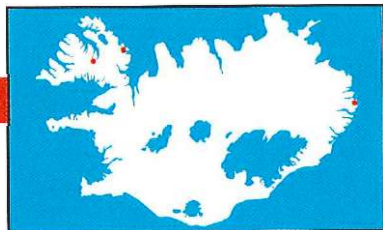

Equisetum sylvaticum

Skógelfting

Elffingaætt

Búsvæði: Móar og kjarr

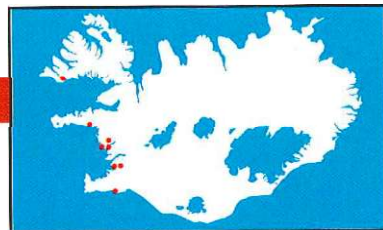

Glaux maritima

Sandlæðingur

Maríulykilsætt

Búsvæði: Sendnar sjávarflesjur

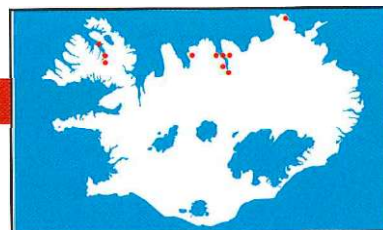

Hippuris tetraphylla

Flæðalófótur

Lófótsætt

Búsvæði: Sjóflæðatjarnir

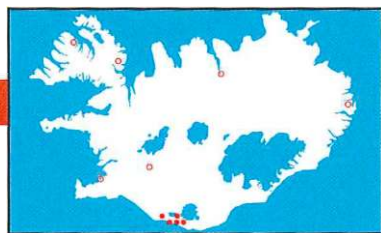

Hokus lanatus

Loðgresi

Grasætt

Búsvæði: Graslendi

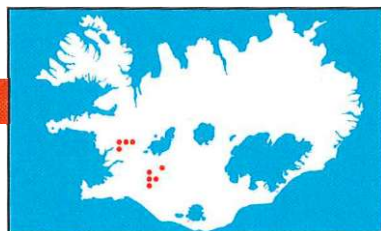

Hydrocotyle vulgaris

Vatnsnafli

Sveipjurfaætt

Búsvæði: Volgarlaugavætur

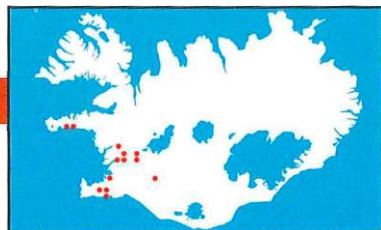

Isoëtes lacustris

Vatnalaukur

Általauksætt

Búsvæði: Á botni vatna

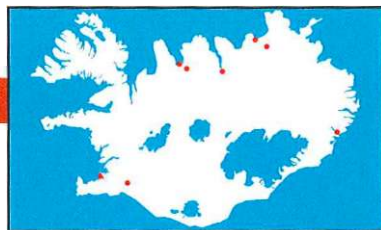

Knautia arvensis

Rauðkollur

Stúfuætt

Búsvæði: gras- og blómlendi

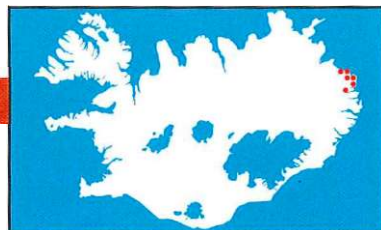
Oxalis acetosella

Súrsmæra

Súrsmæruætt

Búsvæði: Lyngmóar

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

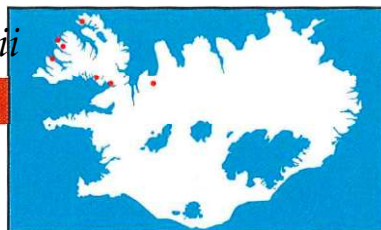
Pavaver radicum pps. stefanssonii

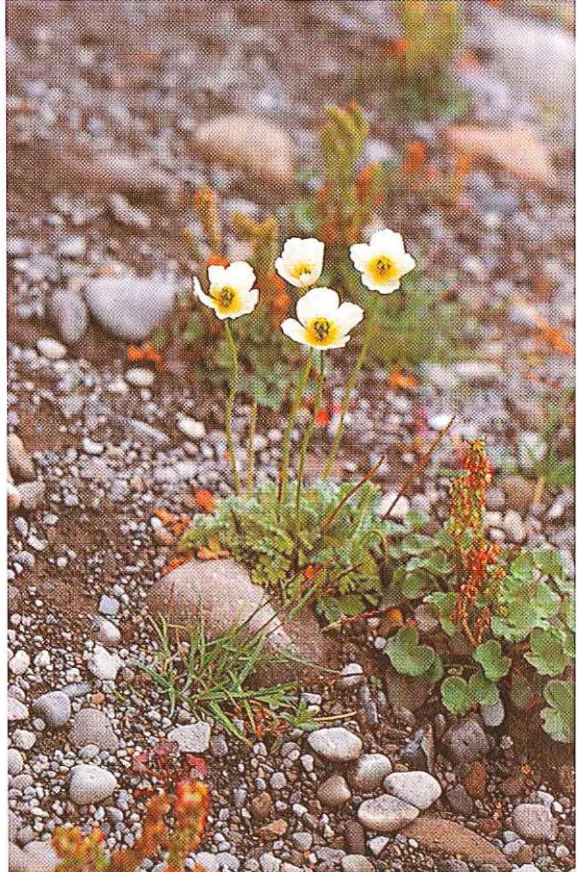
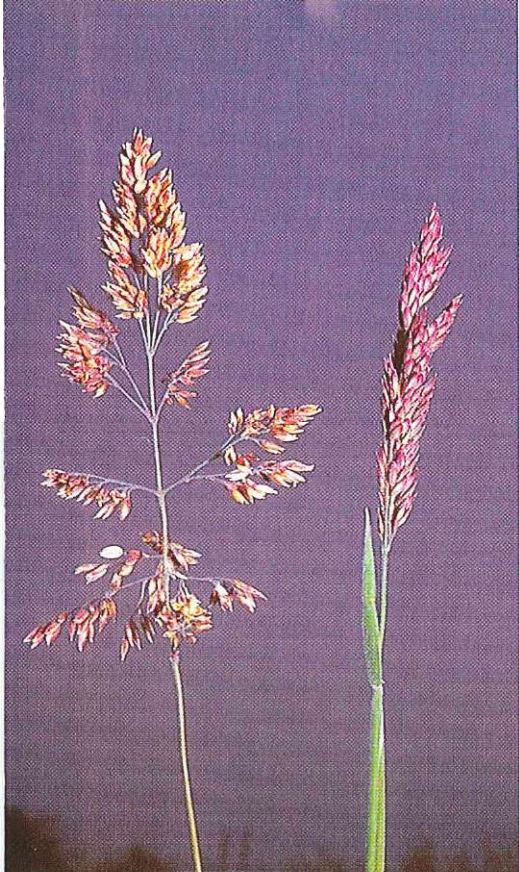
Stefánssól

Draumsóleyjaætt

Búsvæði: Hálfgrónir melar

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

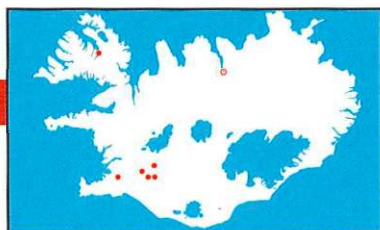

Persicaria maculosa

Flóajurt

Súruætt

Búsvæði: Volgur jarðvegur

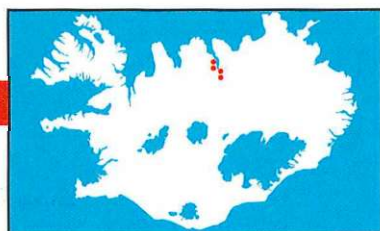

Primula stricta

Maríulykill

Maríulykilsætt

Búsvæði: Rök leirflög

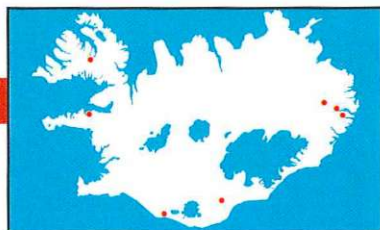
Rosa pimpinellifolia

Þyrnirós

Rósætt

Búsvæði: gras- og blómlendi

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

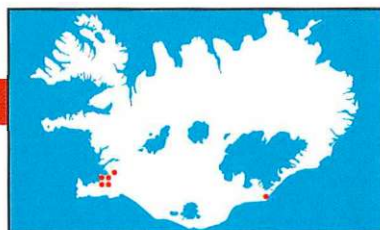

Sesleria albicans

Blátoppa

grasætt

Búsvæði: gras- og lyngmóar

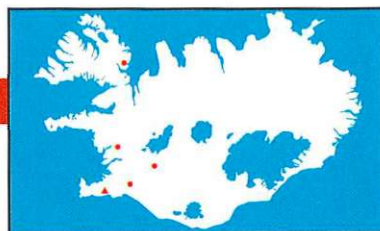

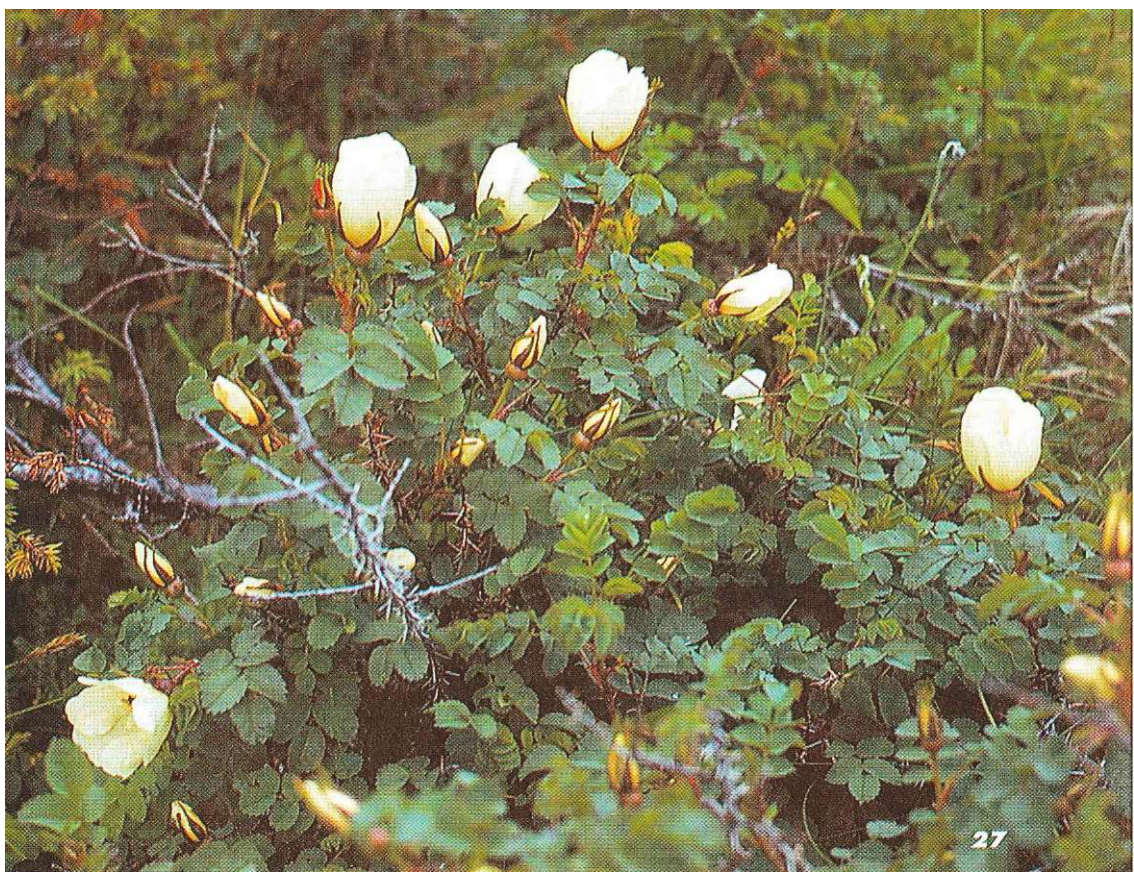
Veronica anagallis-aquatica

Laugadepla

Lokaðjóðsætt

Búsvæði: Volgar laugavætur

LR

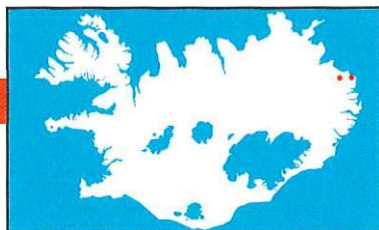
Tegundir í nokkurri hættu

Andromeda polifolia

Ljósalyng

Lyngætt

Búsvæði: Rakir móar

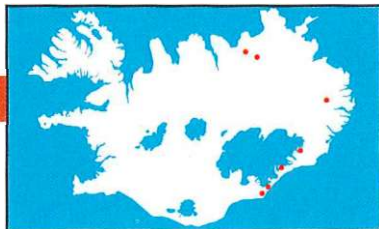
Asplenium viride

Klettaborkni

Klettaborknaætt

Búsvæði: Klettaðkorur

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

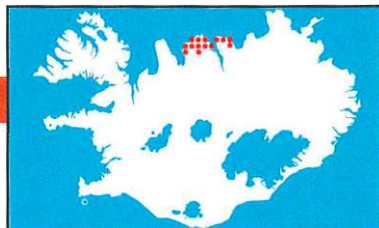

Crepis paludosa

Hjartafífill

Körfulómætt

Búsvæði: Deigar blómlautir

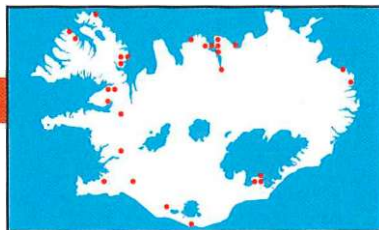
Listera ovata

Eggvívlaðka

Brönugrasætt

Búsvæði: Blóm- og kjarrlendi

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

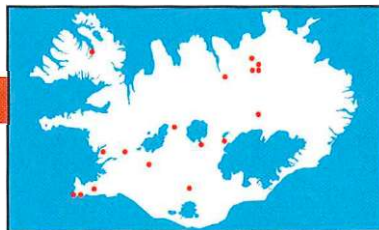

Ophioglossum azoricum

Naðurtunga

Naðurtunguætt

Búsvæði: Volgur leirjarðvegur

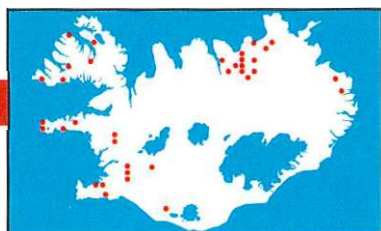
Paris quadrifolia

Ferlaufungur (ferlaufaðmári)

Liljuætt

Búsvæði: Urðir og hraungjótur

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

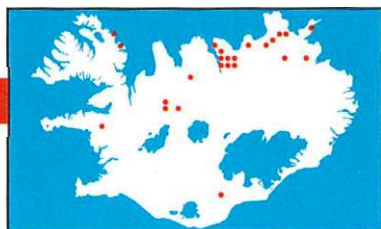

Sagina caespitosa

Fjallkrækili

Arfaætt

Búsvæði: Háfjallamelar

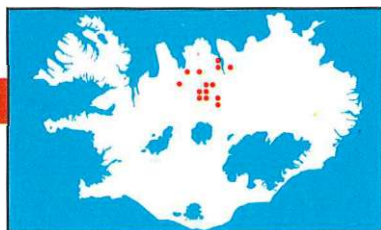
Saxifraga foliolosa

Hreistursteinbrjótur

Steinbrjótisætt

Búsvæði: Háfjallamelar

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

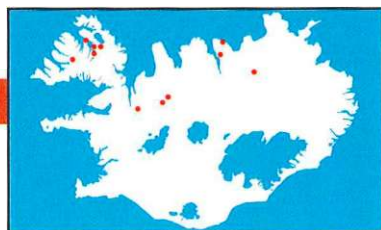
Stellaria calycantha

Línarfi

Arfaætt

Búsvæði: Deigt kjarlendi

Friðlýst skv. náttúruverndarlögum

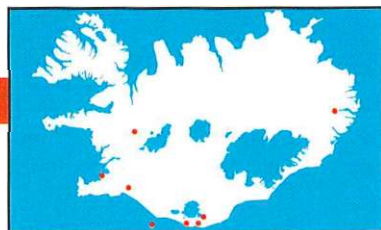

Vicia sepium

Giljaflækja

Ertuætt

Búsvæði: Blóm- og graslendi

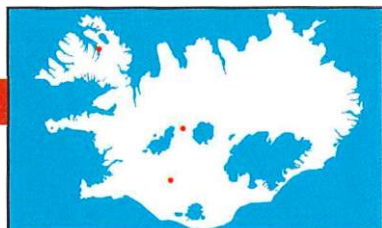
Botrychium simplex

Dvergtungljurt

Naðurtunguætt

Búsvæði: Sendnir grasmóar

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum og Bernarsamningi

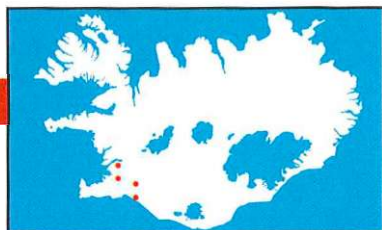
Callitriche brutia

Tjarnabrúða (lækjabrúða)

Vatnsbrúðuætt

Búsvæði: Tjarnir og lygnir lækir

Fríðlýst skv. náttúruverndarlögum

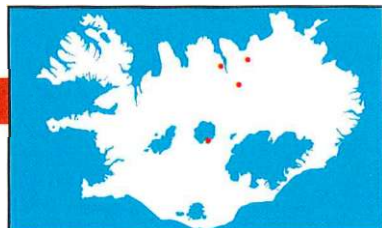

Cystopteris fragilis ssp. *dickieana*

Refagras

Fjöllaufungsætt

Búsvæði: Urðir og klettaðkorur

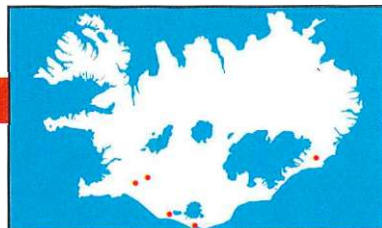

Valeriana sambucifolia

Hagabrúða

Garðabrúðuætt

Búsvæði: Deigt blóm- og kjarlendi

Fléttur

Skrá yfir allar þekktar tegundir af fléttum á Íslandi var fyrst tekin saman árið 1966. Þessi skrá hefur aldrei verið birt opinberlega. Henni hefur stöðugt verið haldið við og hún endurskoðuð, tegundir felldar út eða nýjum bætt við eftir því sem þekkingin hefur aukist. Á þessari skrá eru nú 580 tegundir og er það heildarskrá yfir allar fléttur sem gefið hefur verið frá Íslandi og líkur eru á að vaxi hér. Þessi skrá hefur undanfarin ár vaxið að jafnaði um 3-4 tegundir á ári.

Um 310 tegundir af 70 ættkvíslum hafa ekki komið til álita við gerð válistans vegna þess að þekking á þeim og útbreiðslu þeirra hér á landi er enn of takmörkuð til þess að slíkt sé unnt. Þessar tegundir eru allar svonefndar hrúðurfléttur (e., „Crustose Lichens“) og vaxa flestar á steinum, trjáberki eða við.

Það eru því aðeins 270 fléttutegundir af þeim 580 sem fundist hafa hér á landi, sem metnar hafa verið og liggja til grundvallar röðun í hættuflokka. Á válistanum eru 67 þessara 270 tegunda eða 24,8%. Af þeim eru 11 taldar í bráðri hættu á Íslandi, 17 í hættu, 10 tegundir til eru taldar í yfirvofandi hættu og 9 í nokkurri hættu, en upplýsingar vantar um 20 tegundir.

Mjög fá íslensk tegundaheiti á fléttum eru til meðal almennings eða koma fyrir í prentuðu máli. Til þess að bæta úr þessu eru í smíðum kerfisbundin íslensk tegundanöfn, en því verki er ekki lokið. Í válistanum eru notuð þau sem til eru en sum þeirra hafa ekki birst á prenti áður.

EW Tegundir útdauðar í náttúrunni

Ekki er vitað um neinar fléttur í þessum flokki hér

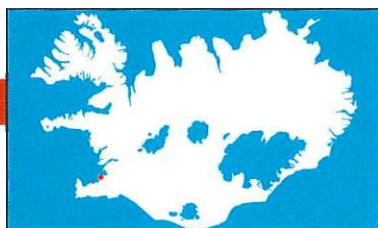
CR Tegundir í bráðri hættu

Bryoria pseudofuscescens

Gálgaskegg

Kræðuætt

Búsvæði: Hraundrangur

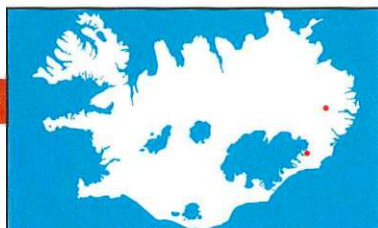

Bryoria simplicior

Kviðtaskegg

Kræðuætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

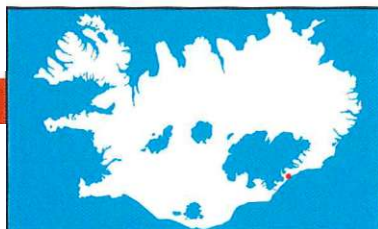

Evernia prunaðtri

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Litskófaætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

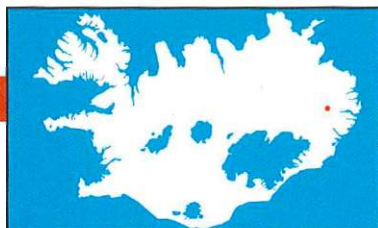

Hypogymnia farinacea

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Litskófaætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

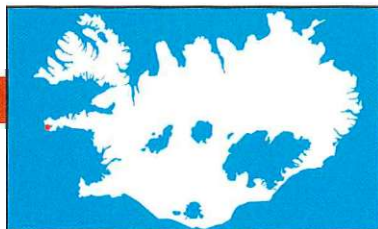

Lobaria scrobiculata

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Laufuætt

Búsvæði: grasbrekkur

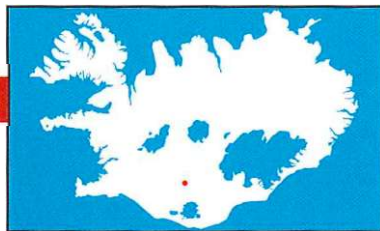

Lobaria virens

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Laufuætt

Búsvæði: Hraun

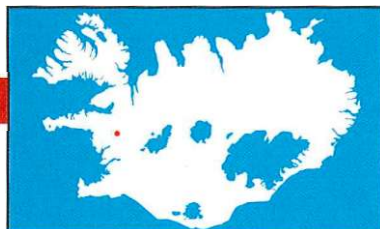

Nephroma bellum

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Hverfuætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

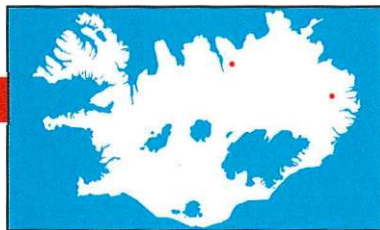

Parmeliopsis hyperopta

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Litskófaætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

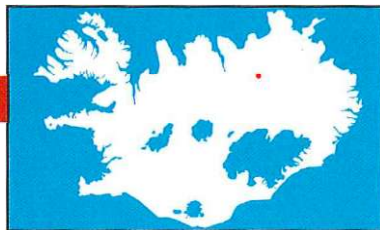

Phaeophyscia constipata

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Grámuætt

Búsvæði: Hraundrangur

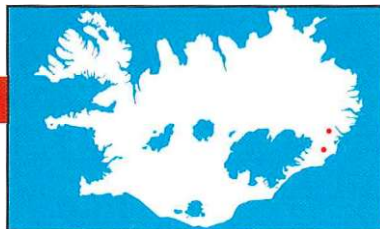

Pseudevernia furfuracea

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Litskófaætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

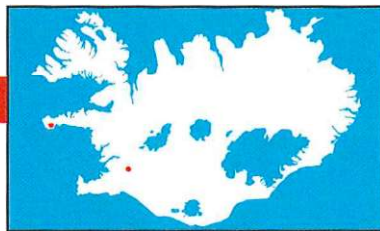

Pseudocyphellaria crocata

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Laufuætt

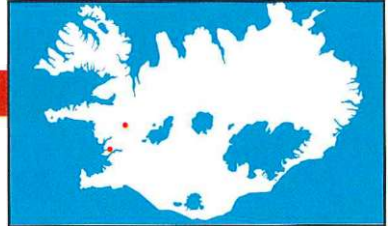
Búsvæði: Utan í klettum

*Cladonia macilenta***Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti**

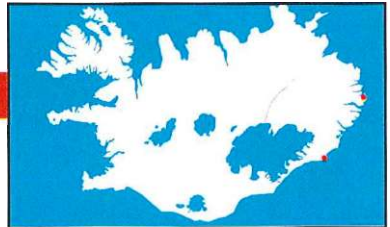
Bikarfléttuætt

Búsvæði: Móajarðvegur

*Cladonia strepsilis***Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti**

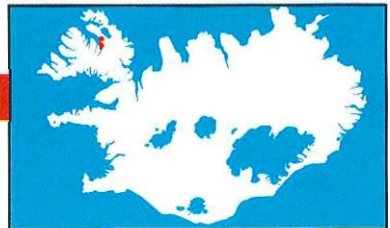
Bikarfléttuætt

Búsvæði: Móajarðvegur

*Cladonia sulphurina***Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti**

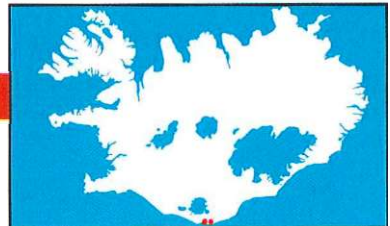
Bikarfléttuætt

Búsvæði: Móajarðvegur

*Collema furfuraceum***Hrukkuslembra**

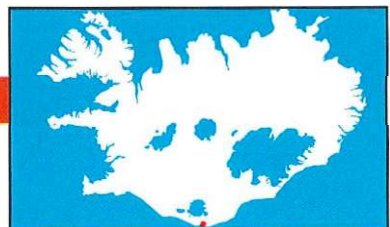
Slembrauætt

Búsvæði: Utan í klettum

*Collema subflaccidum***Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti**

Slembrauætt

Búsvæði: Utan í klettum

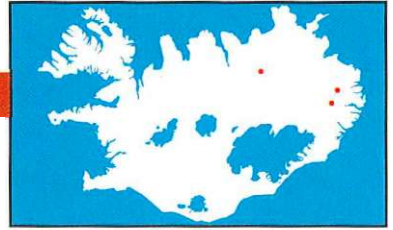

Melanelia septentrionalis

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Litskófaætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

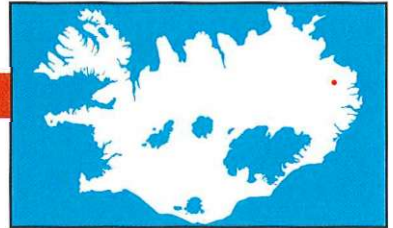

Multiclavula coryneoides

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Kylfusveppaætt

Búsvæði: Mór utan í skurðbakka

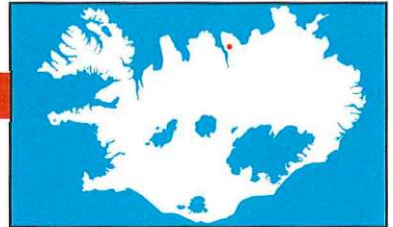

Pertusaria dactylina

Kylfuskán

Skilmuætt

Búsvæði: Móajarðvegur

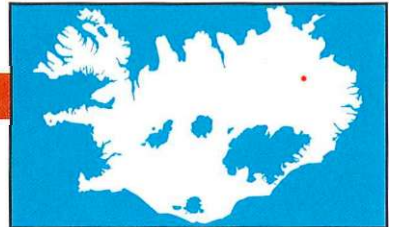

Phaeorrhiza nimbosa

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Grámuætt

Búsvæði: Rök moldarflög

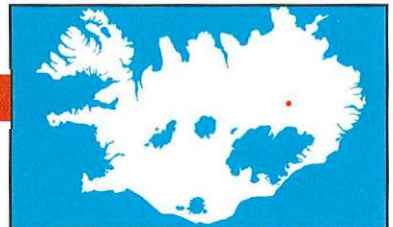

Sarcosagium campestre

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Krímuætt

Búsvæði: Rakur vikurjarðvegur

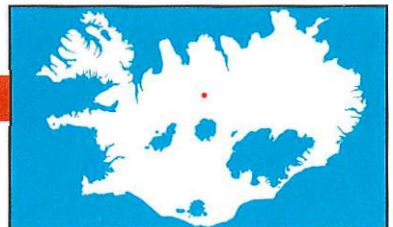

Solorina octospora

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Engjaðkófaætt

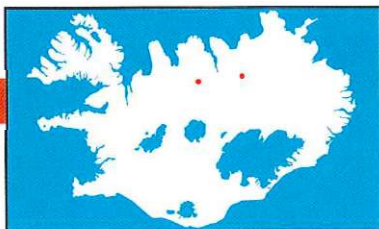
Búsvæði: Móajarðvegur

*Thrombium epigeum***Svarðskjóða**

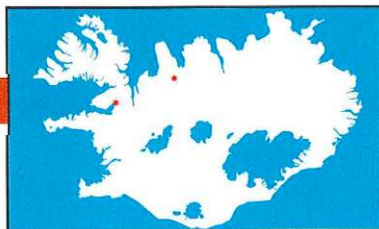
Svarðskjóðuætt

Búsvæði: Nýgræður

*Umbilicaria hirsuta***Músanafli**

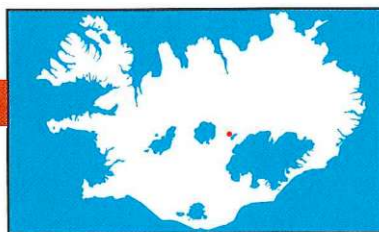
Geitaðkófaætt

Búsvæði: Klettur

*Umbilicaria rigida***Snænafli**

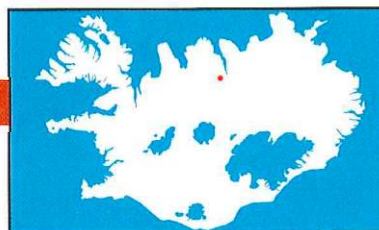
Geitaðkófaætt

Búsvæði: Háfjallaklettur

*Umbilicaria vellea***Hamranafli**

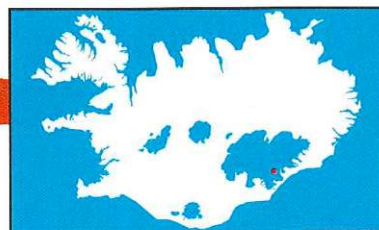
Geitaskófaætt

Búsvæði: Klettaveggir

*Umbilicaria virginis***Jöklanafli**

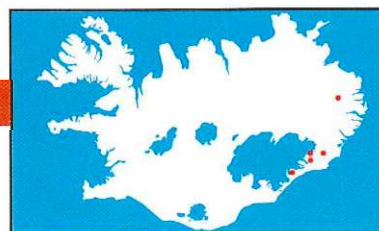
Geitaðkófaætt

Búsvæði: Háfjallaklettur á jökulskerjum

*Vulpicida pinastri***Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti**

Litaskófaætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

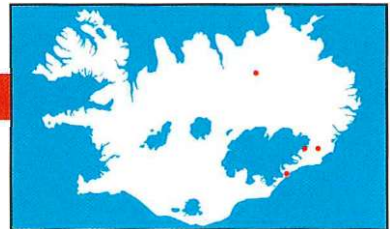

Bryoria fuscescens

Birkiskegg

Kræðuætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

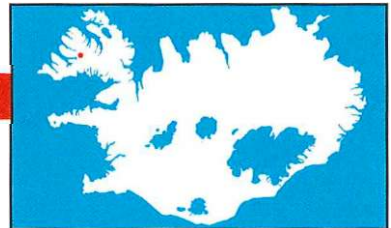

Caloplacca borealis

Birkimerla

Merluætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

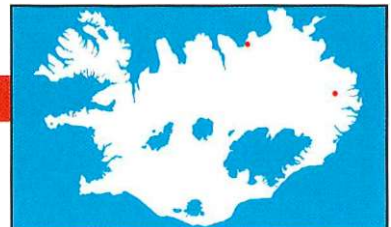

Physcia phaea

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Grámuætt

Búsvæði: Klettar við ár og læki

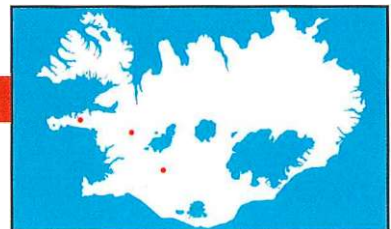

Pilophorus cereolus

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Breyskjuætt

Búsvæði: Móbergsklettar

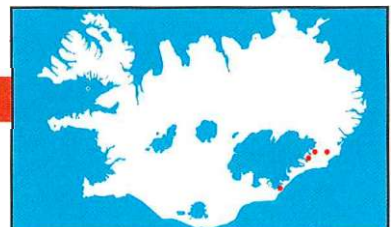

Platismatia glauca

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Litskófætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

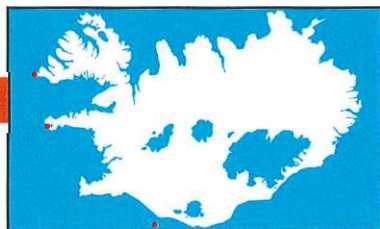

Ramalina siliquosa

Bjargskegg

Sjávarskeggsætt

Búsvæði: Sjávarhamrar

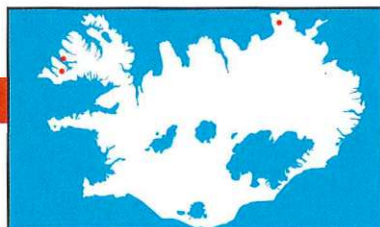

Stereocaulon paschale

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Breyskjuætt

Búsvæði: Móajarðvegur

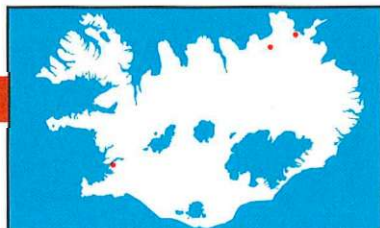

Stereocaulon uliginosum

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Breyskjuætt

Búsvæði: Lyng- eða grasmóar

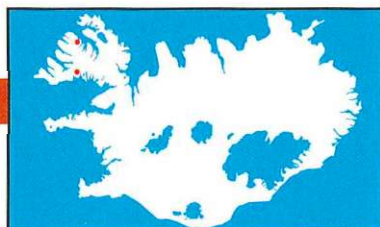

Umbilicaria polyphylla

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Geitaðkófaætt

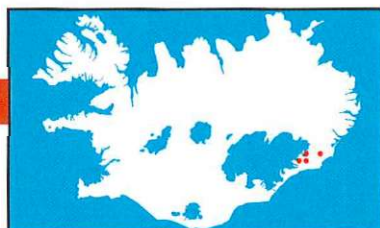
Búsvæði: Klettur

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Skeggfléttuætt

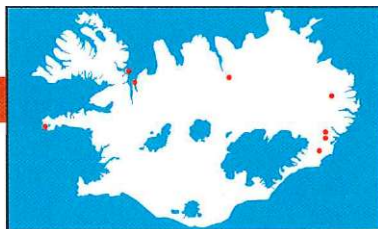
Búsvæði: Birkistofnar og greinar

Tegundir í n&kkurri hættu **LR***Cetraria chlorophylla***Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti**

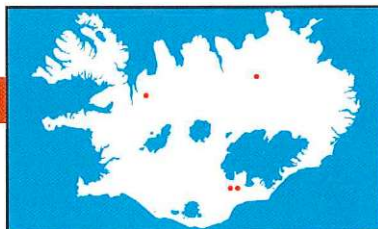
Litskófacætt

Búsvæði: Birki og klettar

*Cladonia cryptochlorophaea***Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti**

Bikarfléttuætt

Búsvæði: Móa/arðvegur

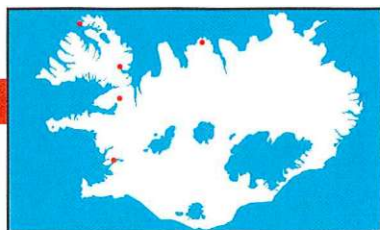

Cladonia squamosa

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Bikarfléttuætt

Búsvæði: Móajarðvegur

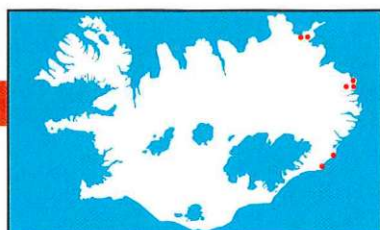

Cornicularia normoerica

Klettakræða

Litskófacætt

Búsvæði: Klettur

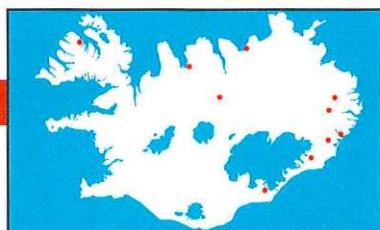

Hypogymnia physodes

Flatþemba

Litskófacætt

Búsvæði: Birki og móajarðvegur

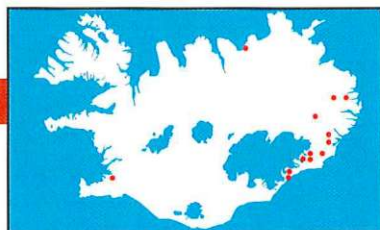

Hypogymnia tubulosa

Pípuþemba

Litskófacætt

Búsvæði: Birki og móajarðvegur

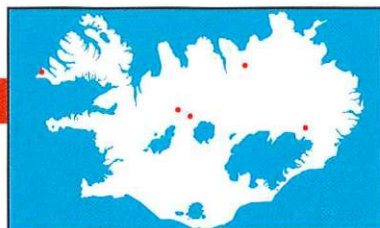

Leciophysma finmarckicum

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Slembrucætt

Búsvæði: Móajarðvegur

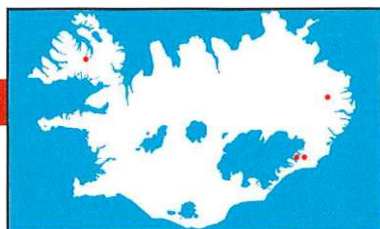

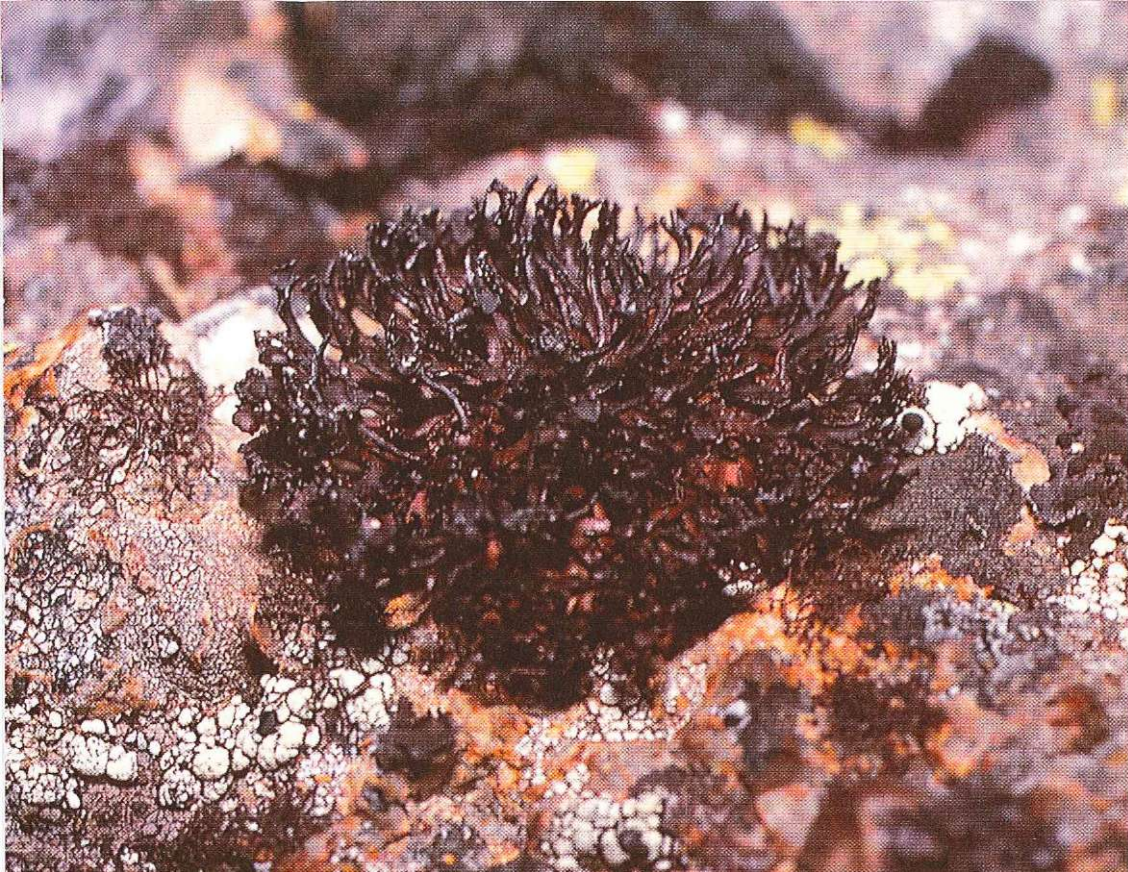
Parmeliopsis ambigua

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Litskófacætt

Búsvæði: Birkistofnar og greinar

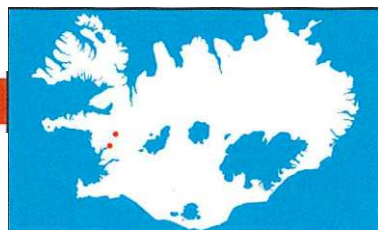

Xanthoria polycarpa

Reyniglæða

Merluætt

Búsvæði: Reynir og birki í görðum

DD

Upplýsingar

Ófullnægjandi

Cetraria ericetorum

Litskófaætt

Cladonia fimbriata

Mélubikai

Bikarfléttuætt

Cladonia coniocraea

Bikarfléttuætt

Cladonia homosekikaika

Bikarfléttuætt

Cladonia conista

Bikarfléttuætt

Cladonia imbricaria

Bikarfléttuætt

Cladonia deformis

Bikarfléttuætt

Cladonia portentosa

Bikarfléttuætt

Cladonia subfurcata

Bikarfléttuætt

Melanelia subaurifera

Litskófaætt

Collema cristatum

Slembruætt

Phaeophyscia endococcina

Grámuætt

Collema crispum

Slembruætt

Phaeophyscia nigricans

Grámuætt

Collema fuscovirens

Slembruætt

Stereocaulon vanoyei

Breyskjuætt

Dermatocarpon rivulorum

Fjörusvertuætt

Umbilicaria havaðii

Geitaðkófaætt

Lempholemma isidioides

Kregðuætt

Umbilicaria lyngei

Geitaðkófaætt

Mosar

Íslenskar mosategundir eru nú taldar 585. Til hornmosa (*Anthocerotopsida*) og soppmosa (*Marchantiopsida*) teljast 135 tegundir og 450 til baukmosa (*Bryopsida*). Aðeins eru taldar þær tegundir sem íslensk eintök eru til af í íslenskum söfnum. Allmargra tegunda til viðbótar hefur verið getið héðan og talsvert af safneintökum er enn ekki fullrannsakað. Tegundafjöldi gæti því reynst eitthvað meiri.

Urvinnsla á tiltækum gögnum um hornmosa og soppmosa er ekki það langt komin að unnt hafi verið að taka þá með við gerð válistans. Aðeins baukmosategundirnar 450 voru metnar að þessu sinni. Allmargar þessara tegunda hafa aðeins fundist á einum stað, sumar á láfaðóturum bletti eða minni. Tilviðt slíkra tegunda hérlandis hlýtur að teljast nokkuð ótrygg þar til fundarstöðum fjölgar. Væntanlega verður unnt að taka einhverjar þessara tegunda fjótlega af válistanum.

Við gerð Evrópuválista yfir mosa frá 1995* var notuð örlítið önnur flokkaðkipting en hér er beitt og skilgreiningar áhættuhópa eru að nokkru leyti aðrar. Samkvæmt Evrópuválistanum eru 4 baukmosategundir taldar útdauðar eða horfnar úr Evrópu, en engin þeirra hefur fundist hér á landi. Í fyrsta áhættuhópi (E) eru 26 evrópskar baukmosategundir. Ein þeirra, *Meesia hexasticha*, er talin hafa fundist á Íslandi en ástæða virðist til að efast um það og er hún ekki á íslenska válistanum. Í öðrum áhættuhópi (V) eru 80 evrópskar baukmosategundir, þar á meðal ein íslensk tegund, hærurklukka (*Encalypta brevipes*) og er hún á válistanum. Í þriðja áhættuhópi (R) eru 178 evrópskar baukmosategundir og þar af eru 16 tegundir sem hafa með viðsu fundist hér á landi. Fjórar þeirra eru á þessum lista, kollstúfur [*Anoetangium warburgii*], hnyðrumosi (*Glyphomitrium daviesii*), veggjaskeggi (*Grimmia plagiopodia*) og glæsiburi (*Sphagnum angermanicum*).

A válistanum eru 74 tegundir af þeim 450 baukmosategundum sem fyrr er getið eða 16,4%. Íslensk nöfn eru aðeins sett við þær tegundir sem um hefur verið fjallað í ritröð Náttúrufræðistofnunar Íslands um íslenska mosa.**

* European Committee for Conservation of Bryophytes 1995. Red Data Book of European Bryophytes. Trondheim.

** Bergþór Jóhannsson, 1989-1996. Íslenskir mosar. Fjölrit Náttúrufræðistofnunar Íslands nr. 12, 13, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 27 og 29. Náttúrufræðistofnun Íslands.

EW Tegundir útdauðar í náttúrunni

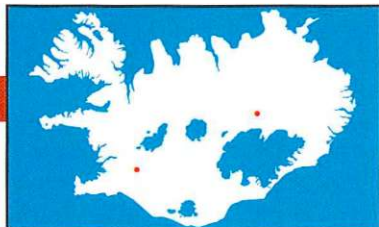
Ekki er vitað um neinn baukmosa í þessum flokki hér

CR Tegundir í bráðri hættu

Atrichum tenellum

Dvergrandi

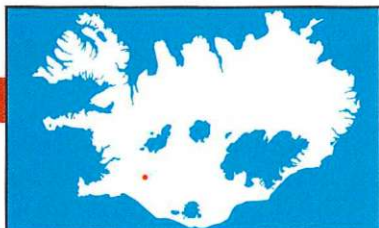
Haddmosaætt
Búsvæði: Jarðhiti

Bryum sauteri

Ylhnokki

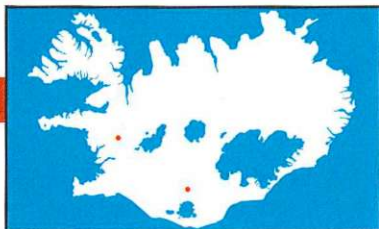
Hnokkmosaætt
Búsvæði: Jarðhiti

Entosthodon obtusus

Hveraðeti

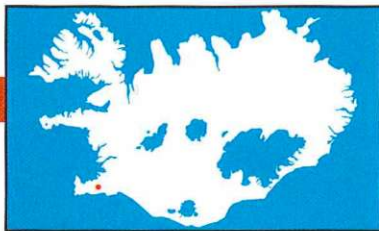
Bólmosaætt
Búsvæði: Jarðhiti

Seligeria brevifolia

Bikarmosi

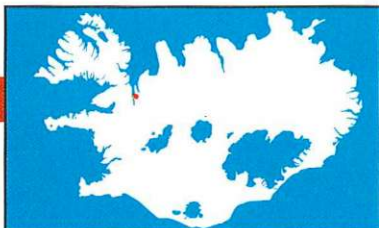
Bikarmosaætt
Búsvæði: Hellisskúti

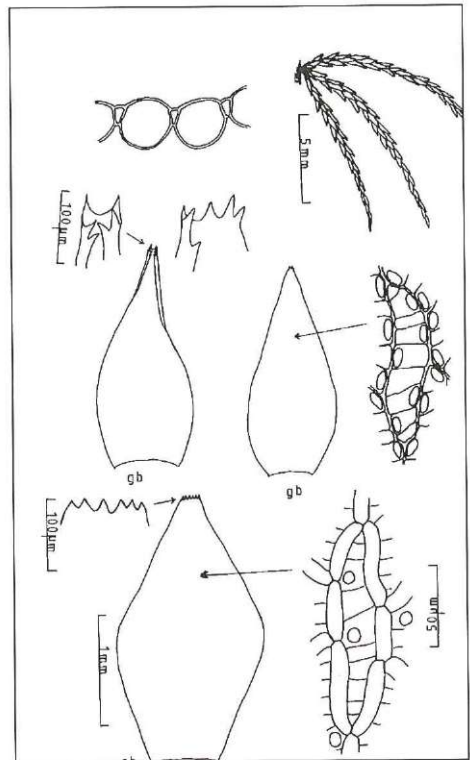
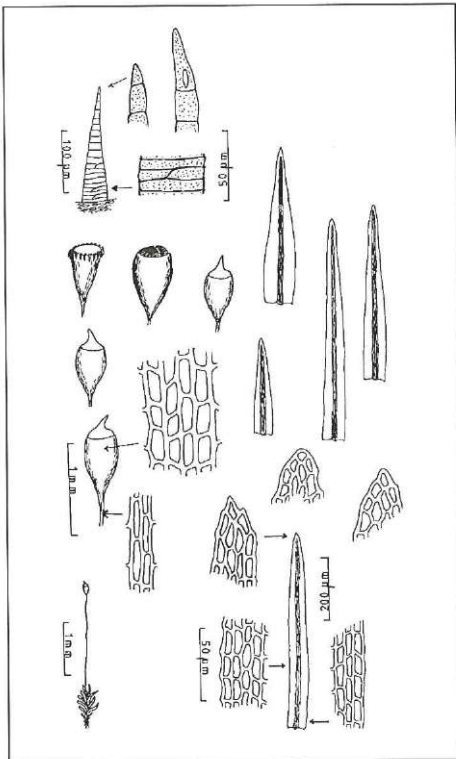
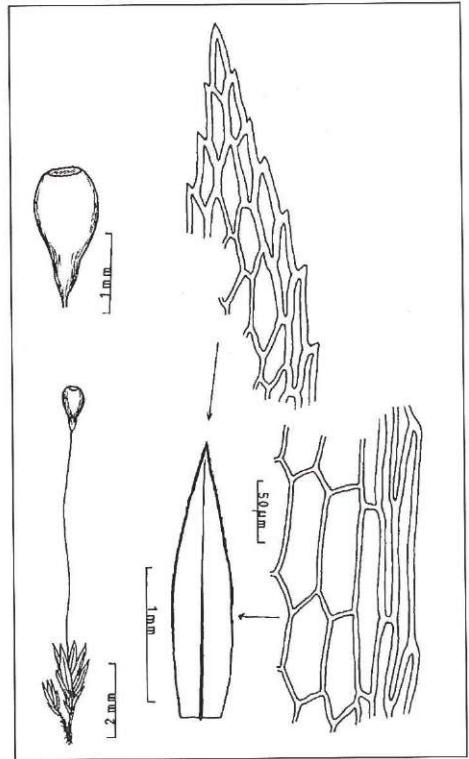
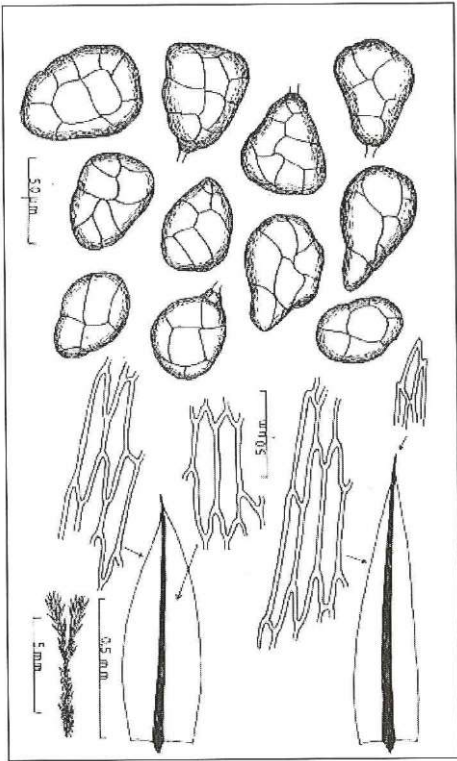

Sphagnum angermanicum

Glæsiburi

Barnamosaætt
Búsvæði: Jarðhiti
Á Evrópuváglista mosa (R), 1995

EN Tegundir í hættu

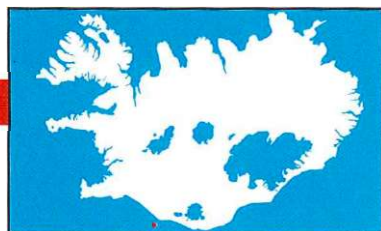
Anoetangium warburgii

Kollstúfur

Grýtumosætt

Búsvæði: Móbergsklettur

A Evrópuváglisti mosa (R), 7995

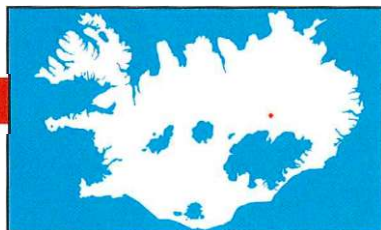

Bryum vermigerum

Dverghnokki

Hnokkmosætt

Búsvæði: Berangur til fjalla

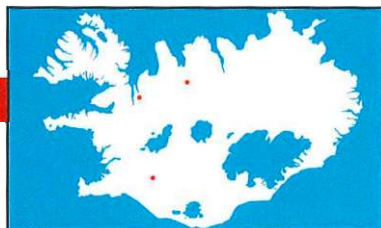

Bryum violaceum

Fjóluhnokki

Hnokkmosætt

Búsvæði: Jarðhiti

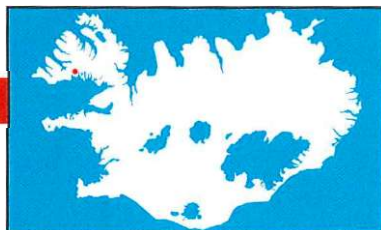

Dicranum tauricum

Fauskabráskur

Brúskmosætt

Búsvæði: Dauðar birkileifar

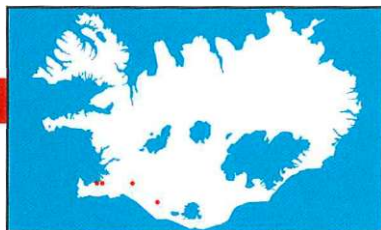
Encalypta brevipes

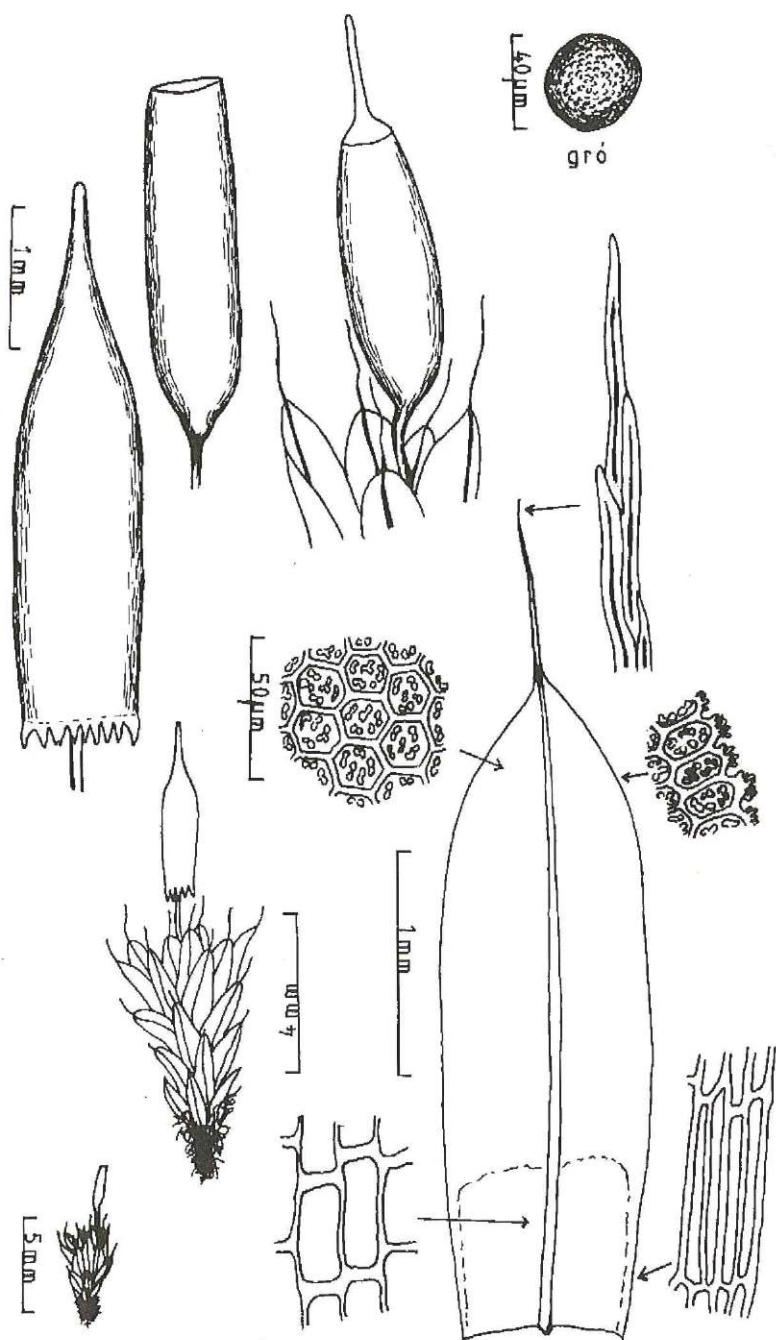
Hærulukka

Klukkumosætt

Búsvæði: Hraun

Á Evrópuváglisti mosa (V), 1995

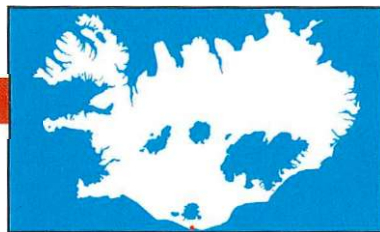

Fissidens gracilifolius

Hellafjöður

Fjöðurmosaætt

Búsvæði: Hellisskúti

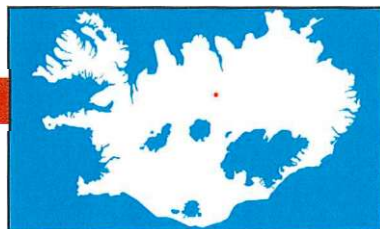

Psilopilum cavifolium

Rindaðkali

Haddmosaætt

Búsvæði: Hálendi

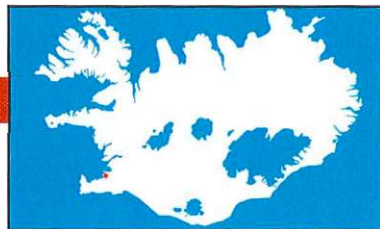

Schistidium dupretii

Veggjakragi

Skeggmosaætt

Búsvæði: Steyptur veggur

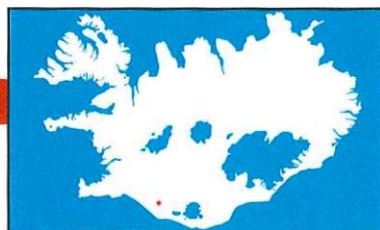

Schistidium flaccidum

Perlukragi

Skeggmosaætt

Búsvæði: Klettur

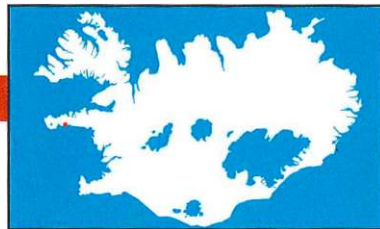

Sphagnum strictum

Broddaburi

Barnamosaætt

Búsvæði: Mýri

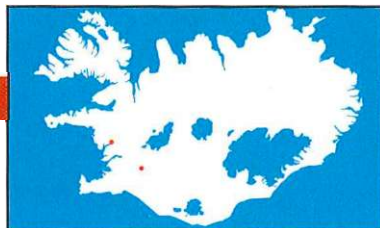

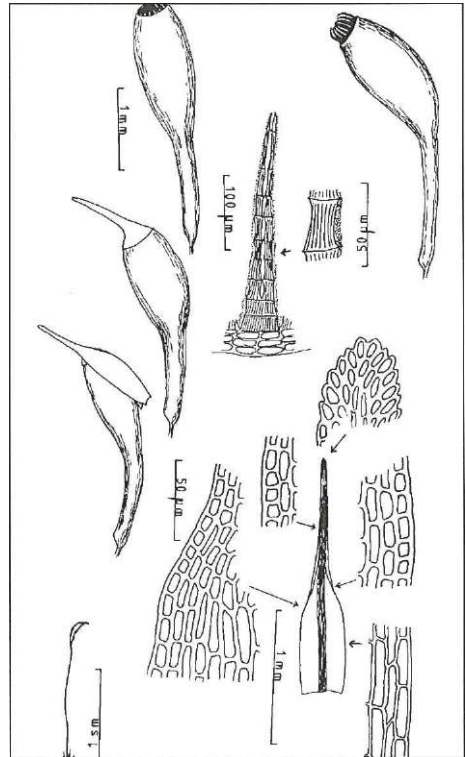
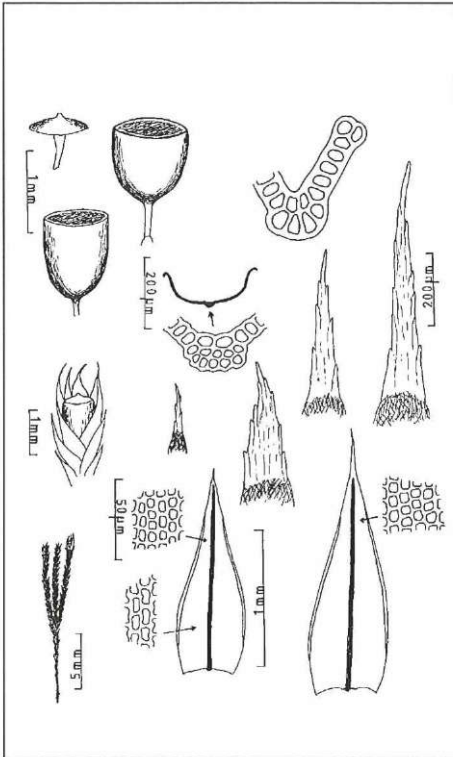
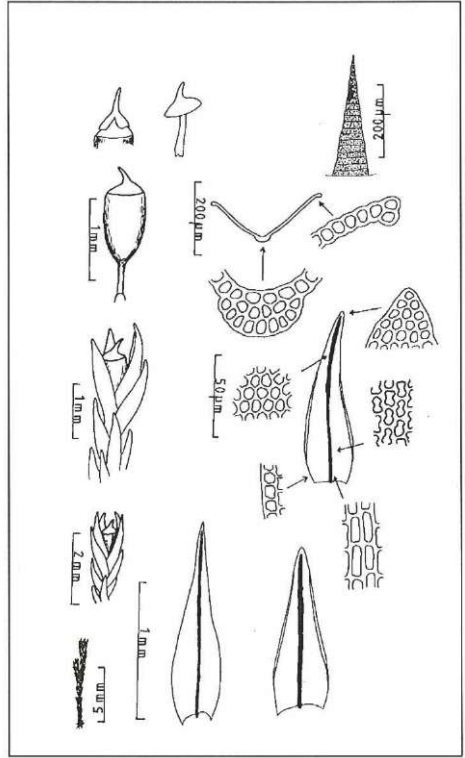
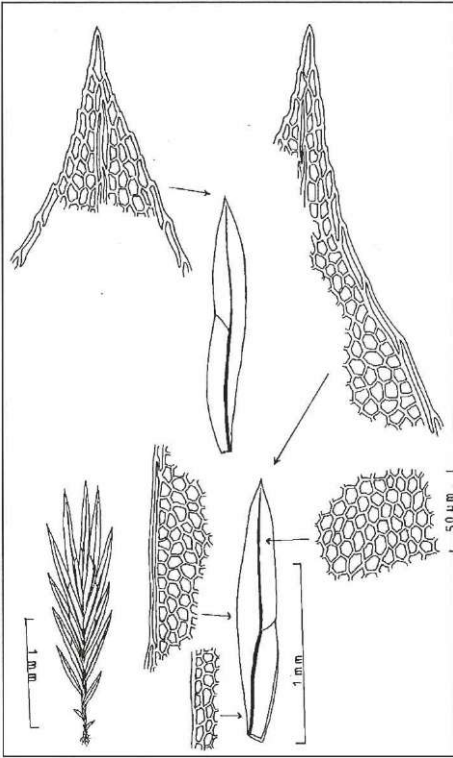
Trematodon ambiguus

Skurðhökull

Brúskmosaætt

Búsvæði: Skurðbakkar

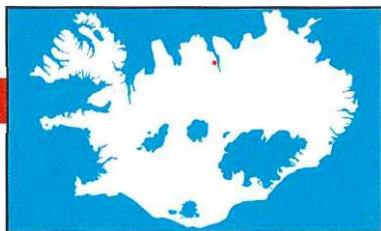

Weissia wimmeriana

Fjallahnísill

Grýtumosætt

Búsvæði: Klettur til fjalla

VU

Tegundir

í

yfirvofandi

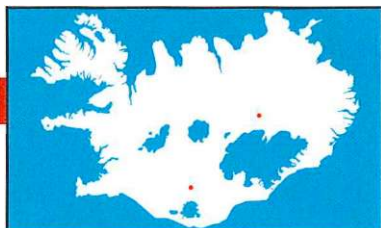
hættu

Atrichum angustatum

Laugarandi

Haddmosætt

Búsvæði: Jarðhiti

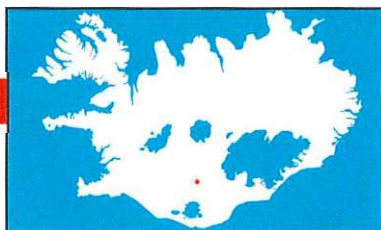

Bryum nitidulum

Smáhnokki

Hnokkmosætt

Búsvæði: Berangur til fjalla

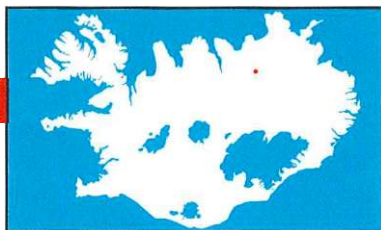

Campylopus introflexus

Hæruburst

Brúskmosætt

Búsvæði: Við götuslóða

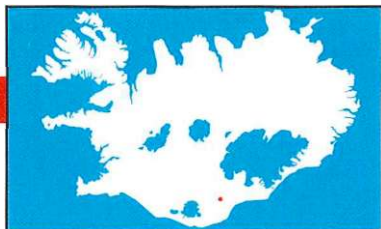

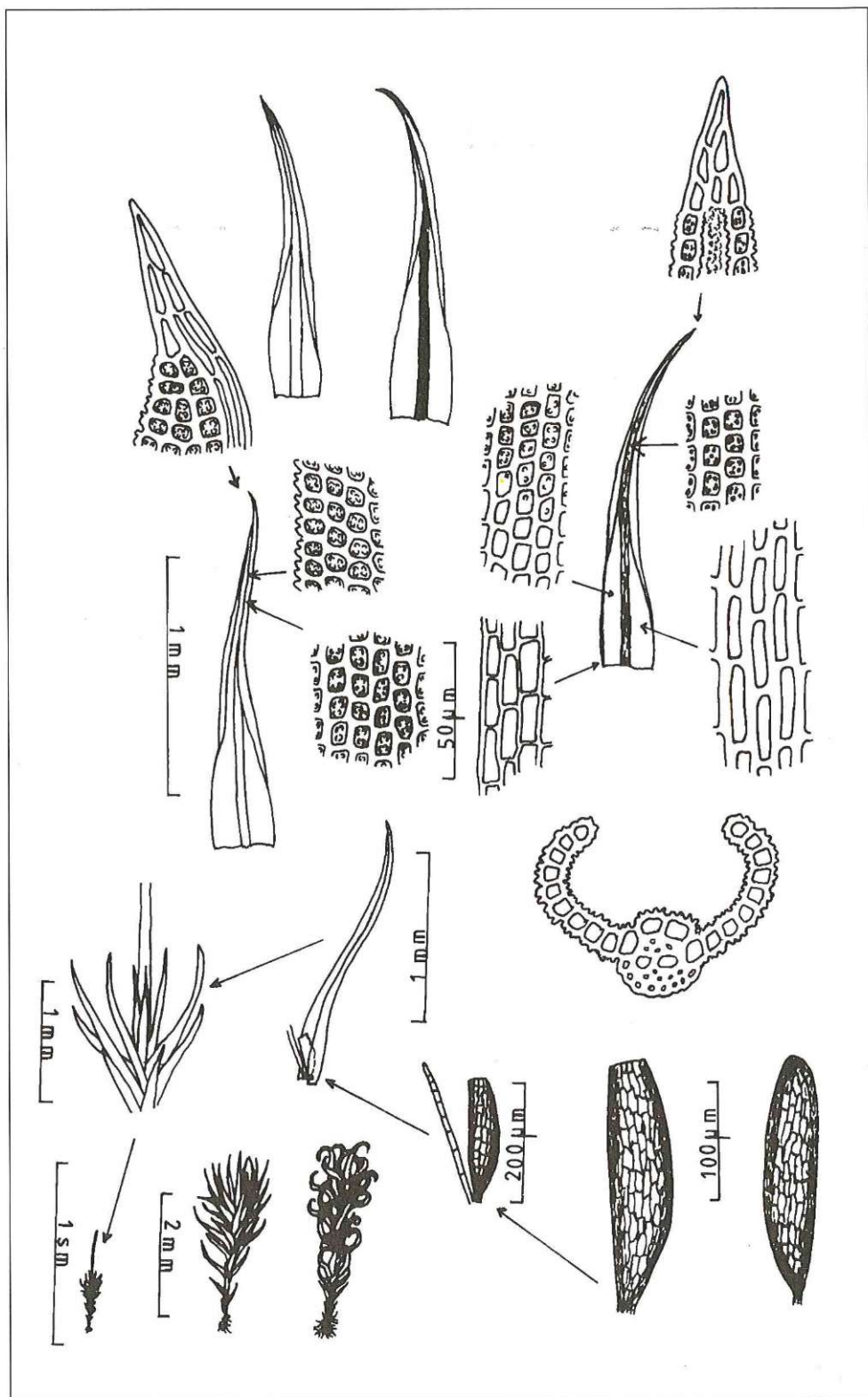
Cirriphyllum grassinervium

Tegundin ekki hlutið íslenskt heiti

Lokkmosætt

Búsvæði: Klettur við læk

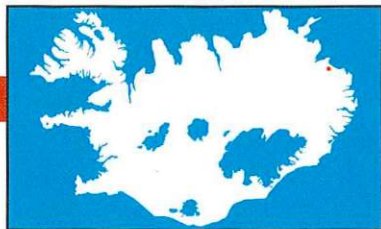

Cyrtomnium hymenophylloides

Blámaðkæna

Skænumosacætt

Búsvæði: Rakir klettar

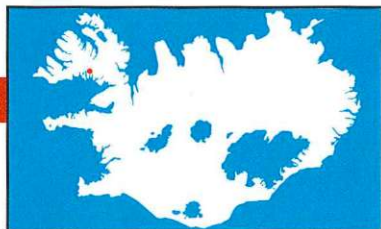

Ditrichum zonatum

Klettavendill

Vendilmosacætt

Búsvæði: Klettar við læk

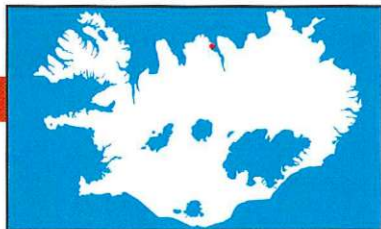

Ephemerum serratum

Dægurmosi

Dægurmosacætt

Búsvæði: Þornaður tjarnarbotn

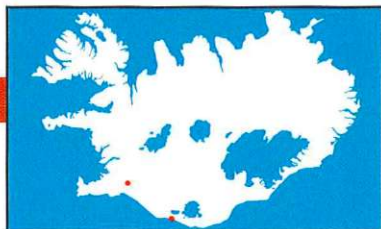

Fissidens pusillus

Lækjafjöður

Fjöðurmosacætt

Búsvæði: Volgir lækir

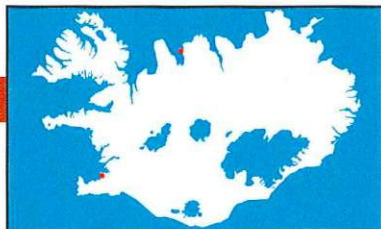
Grimmia plagiopodia

Veggjaskeggi

Skeggmosacætt

Búsvæði: Steypa og sandsteinn

Á Evrópuválista mosa (R), 1995

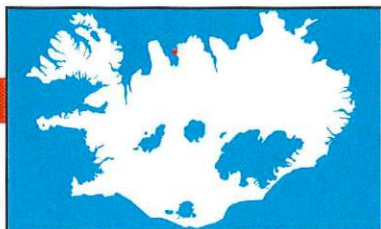

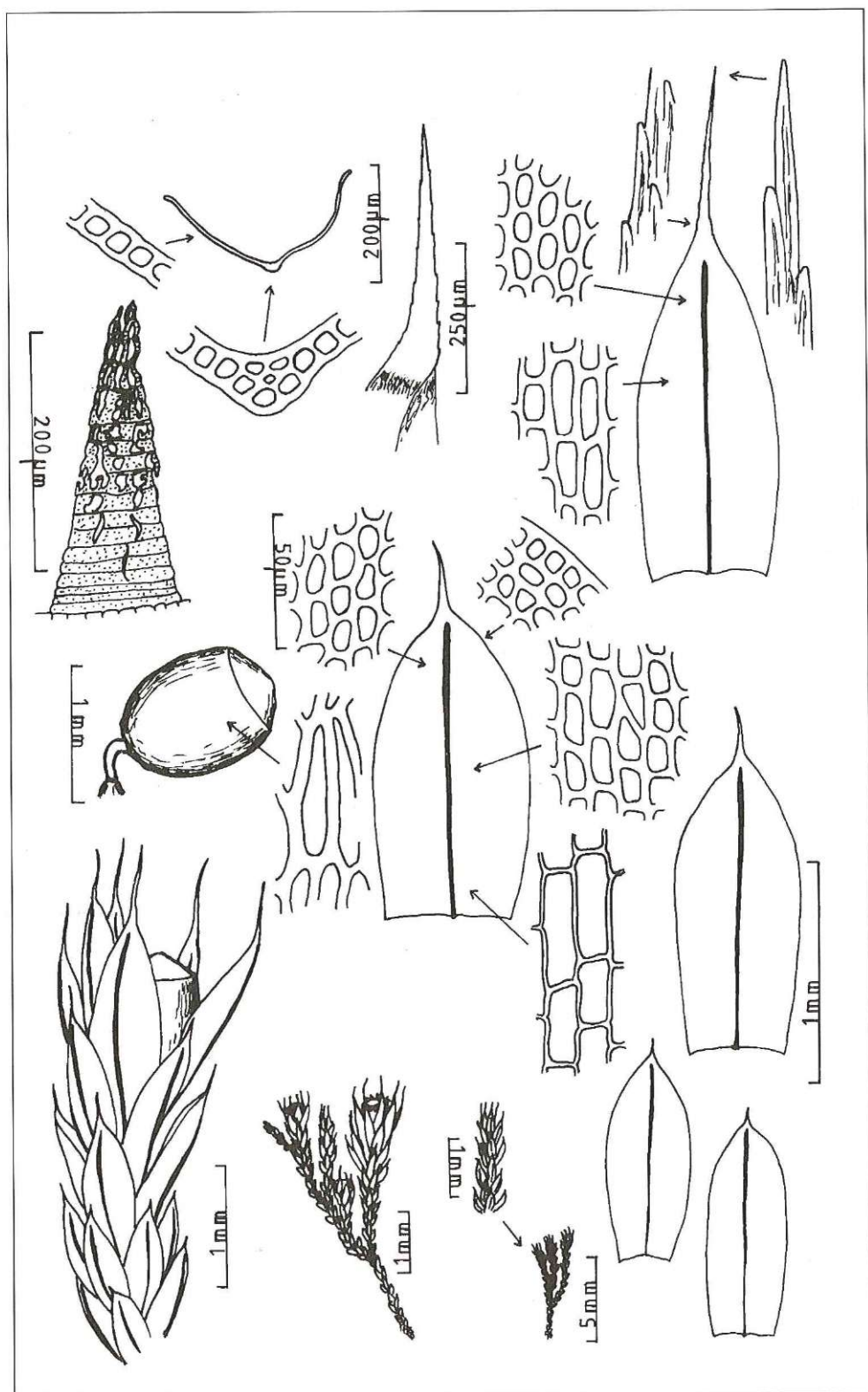
Gyroweisia tenuis

Loðnustúfur

Grýtumosacætt

Búsvæði: Sandsteinsklettar

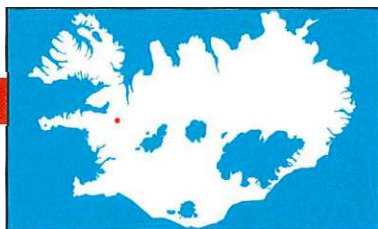

Lescuraea plicata

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Leskjumasætt

Búsvæði: Hálendisurð

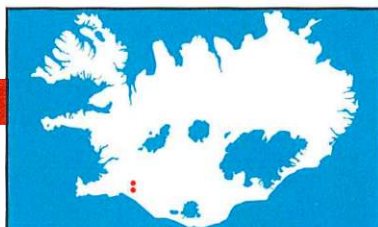

Neckera crispa

Hrukkunæfur

Næfurmosætt

Búsvæði: Móbergsklettur

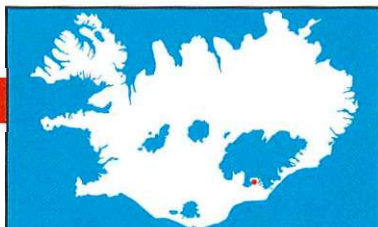

Orthotrichum stramineum

Trjáhetta

Hettumasætt

Búsvæði: Stofnar birkis og víðis

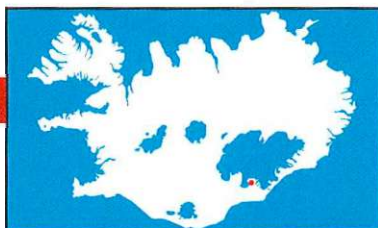

Orthotrichum striatum

Barkhetta

Hettumasætt

Búsvæði: Stofnar birkis og víðis

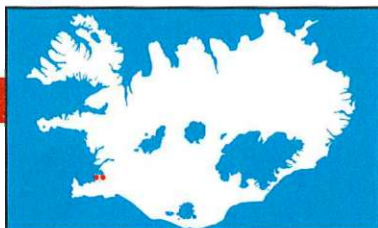

Oxystegus tenuirostris

Kuðulmosi

Grýtumasætt

Búsvæði: Hraun

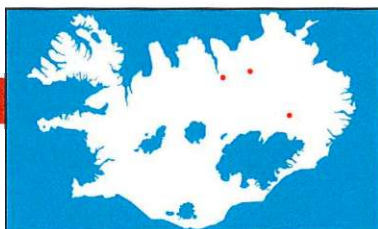

Philonotis marchica

Laugahnappur

Hnappmosætt

Búsvæði: Jarðhiti

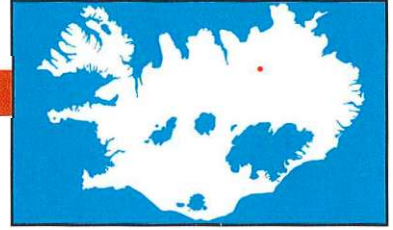

Polytrichum hyperboreum

Hæruhaddur

Haddmosaætt

Búsvæði: Skurðbakki

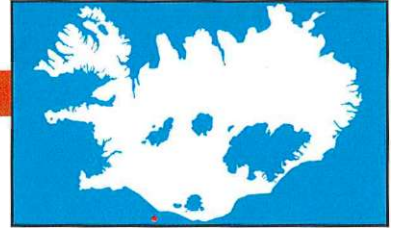

Pottia intermedia

Götugrýtill

Grýtumosaætt

Búsvæði: Móbergsklettur

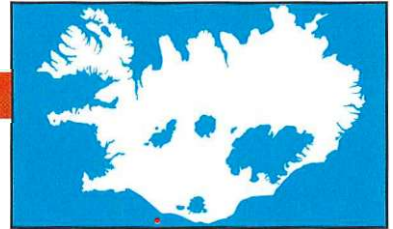

Pottia truncata

Garðagrýtill

Grýtumosaætt

Búsvæði: Steinhleðsla

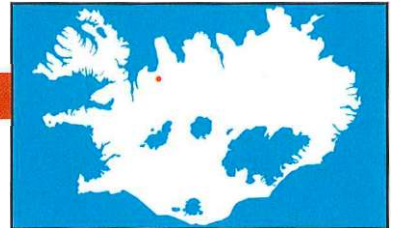

Pseudoleskeella tectorum

Tegundin hefur ekki hlötið íslenskt heiti

Leskjumosaætt

Búsvæði: Klettur

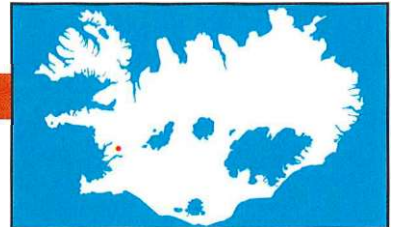

Schistidium atrofusum

Skjónukragi

Skeggmosaætt

Búsvæði: Gjall

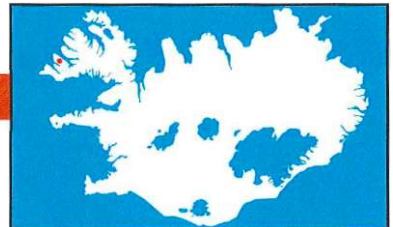

Schistidium tenerum

Þráðkragi

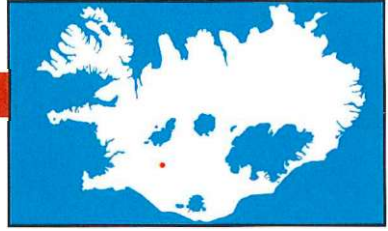
Skeggmosaætt

Búsvæði: Klettur

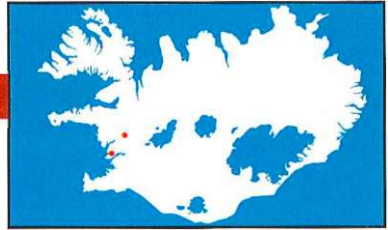

*Schistidium venetum***Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti**

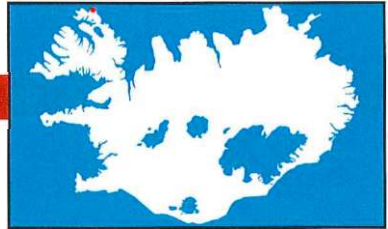
Skeggmosaætt
 Búsvæði: Steinar

*Sphagnum magellanicum***Fagurburi**

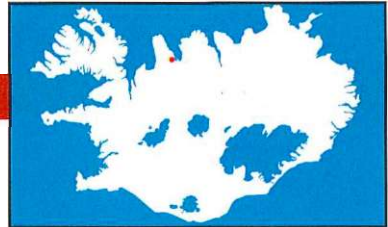
Barnamosaætt
 Búsvæði: Jarðhiti og mýrar

*Tayloria acuminata***Bjarglaufi**

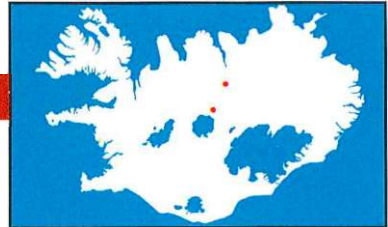
Taðmosaætt
 Búsvæði: Fuglabjarg

*Tetraplodon pallidus***Sauðmosi**

Taðmosaætt
 Búsvæði: Á taði til fjalla

*Trematodon brevicollis***Heiðahökull**

Brúskmosaætt
 Búsvæði: Berangur til fjalla

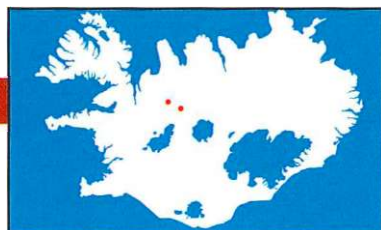

Bryum longisetum

Fláahnokki

Hnokkmosaætt

Búsvæði: Fjallaflóar og rústaðnvæði

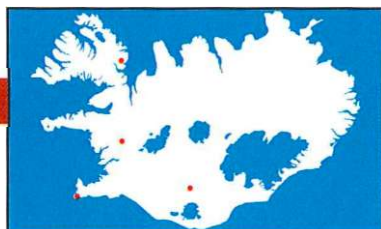

Campylopus flexuosus

Hveraburst

Brúskmosaætt

Búsvæði: Jarðhiti

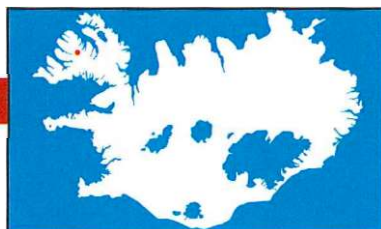

Cynodontium jenneri

Urðaviðk

Brúskmosaætt

Búsvæði: Urðir og gil

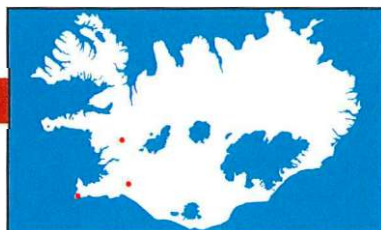

Dicranella heteromalla

Hveraríndill

Brúskmosaætt

Búsvæði: Jarðhiti

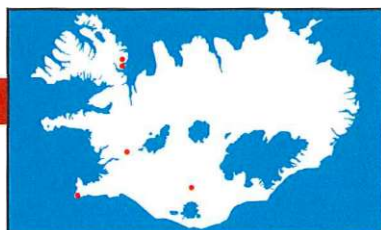

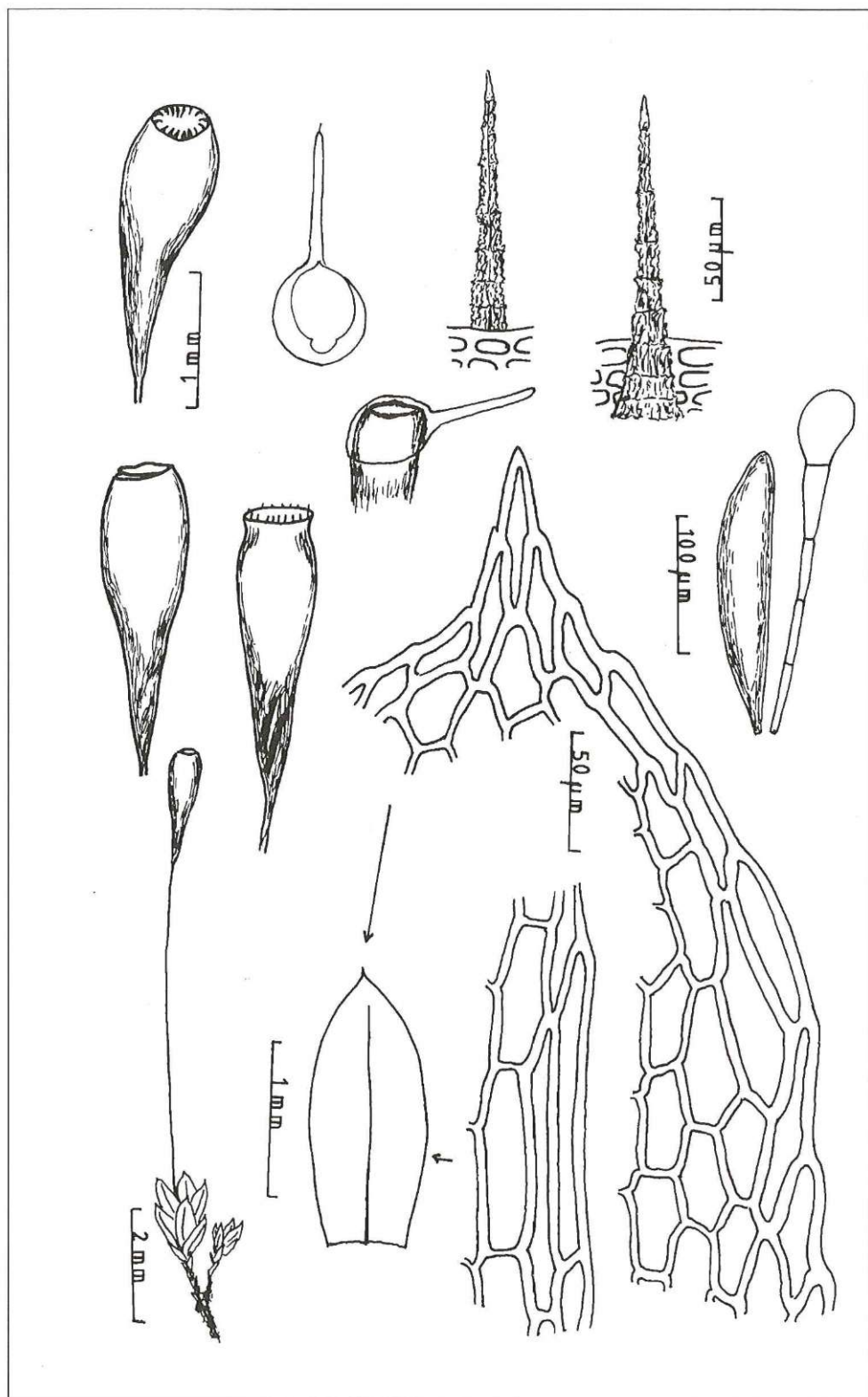
Entosthodon attenuatus

Laugaðeti

Bólmosaætt

Búsvæði: Jarðhiti

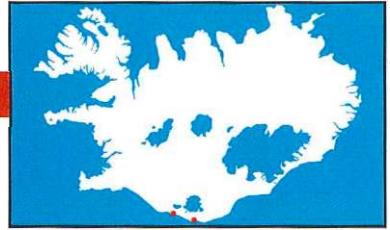

Eurhynchium striatum

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Lokkmosaætt

Búsvæði: Í og við raka kletta

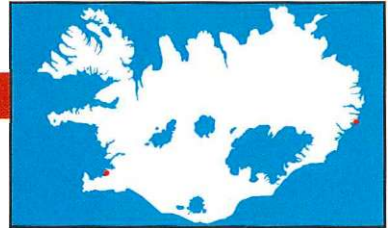
Glyphomitrium daviesii

Hnyðrumosi

Bikarmosaætt

Búsvæði: Steinar við sjó

A Evrópuváklisti mosa (R), 7995

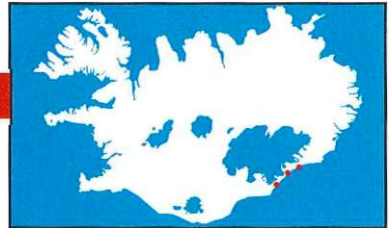

Grimmia elongata

Brúnskeggi

Skeggmosaætt

Búsvæði: Klettar og steinar

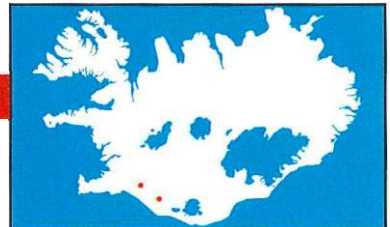

Homalia trichomanoides

Skræðumosi

Næfurmosaætt

Búsvæði: Rakir klettar

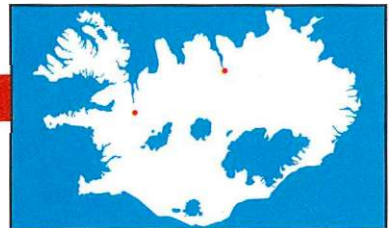

Hylocomiastrum pyrenaicum

Stígmosi

Tildurmosaætt

Búsvæði: Heiðar

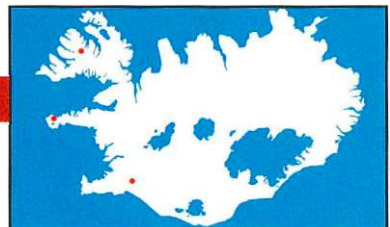

Pseudotaxiphyllum elegans

Gjótuglit

Glitmosaætt

Búsvæði: Klettar og skútar

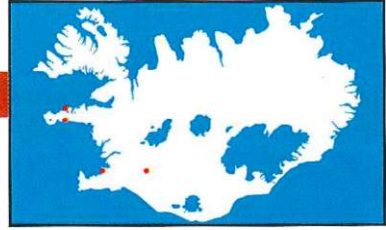

Sphagnum affine

Gaddaburi

Barnamosaætt

Búsvæði: Jarðhiti og mýrar

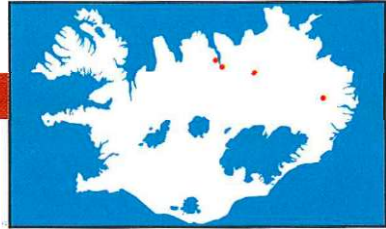

Stegonia latifolia

Hnoðmosi

Grýtmosaætt

Búsvæði: Hraun og klettaðkorur

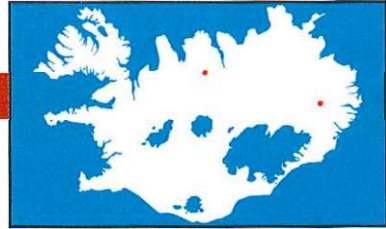

Timmia comata

Skorutoppur

Toppmosaætt

Búsvæði: Klettaðkorur

Upplýsingar

ófullnægjandi

DD

Amblystegium tenax

Rytjmosaætt

Búsvæði: Við læki og vötn

Bryum bimum

Vætluhnokki

Hnokkmosaætt

Búsvæði: Mosavætlur

Bryum muehlenbeckii

Skrauthnokki

Hnokkmosaætt

Búsvæði: Við tjarnir og læki

Campylium elodes

Rytjmosaætt

Búsvæði: Votlendi við ár og vötn

Campylium laxifolium

Rytjumosacætt
Búsvæði: Votlendi til fjalla

Drepanocladus sendtneri

Rytjumosacætt
Búsvæði: Mýrlendi

Hygrohypnum eugyrium

Rytjumosacætt
Búsvæði: Í lækjum

Leptodictyum riparium

Rytjumosacætt
Búsvæði: Við tjarnir

Orthothecium rufescens

Gjótusindri

Glitmosacætt
Búsvæði: Hraungjótur og klettur

Plagiobium demissum

Roðadári

Hnokkmosacætt
Búsvæði: Klettur og moldarjarðvegur

Pseudocalliergon lycopodioides

Rytjumosacætt
Búsvæði: Mýrar og flóar

Rhizomnium andrewsianum

Fjallaskæna

Skaenumosacætt
Búsvæði: Við fjallalæk

Rhynchostegium confertum

Lokkmosacætt
Búsvæði: Á steinum og klettum

Rhynchostegium murale

Lokkmosacætt
Búsvæði: Á steinum og klettum

Schistidium grassipilum

Randakragi

Skeggmosacætt
Búsvæði: Steyptir veggir

Thuidium delicatulum

Flosmosacætt
Búsvæði: Jarðhiti og graslendi

Þörungar

Skipting þörungategunda í flokka eftir útrýmingarhættu er mikilli óviðsu háð. Þekking á breytingum sem orðið hafa í útbreiðslu tegunda er nánaðt engin og reyndar er nær öll þekking á útbreiðslu tegundanna mjög glompótt. Nákvæm tegundagreining hefur aðeins verið gerð á fáum stöðum og margar tegundir eru það smáar að þeim verður ekki safnað beint en sjást þegar þær af hendingu nást við söfnun á öðrum tegundum.

Nú hafa fundist hér við land 238 tegundir íslenskra botnþörungaflokkum rauðþörungaflokkum (*Rhodophyceae*), gulþörungaflokkum (*Tribophyceae*), gullþörungaflokkum (*Chrysophyceae*), brúnþörungaflokkum (*Phaeophyceae*) og grænþörungaflokkum (*Chlorophyceae*), og hafa þær verið metnar með tilliti til útrýmingarhættu. Lítið er hins vegar vitað um hvaða tegundir botnþörungaflokkum bláþörungaflokkum (*Cyanophyceae*), kísilþörungaflokkum (*Bacillariophyceae*) og *Prochlorophyceae*, lifa hér við land. Þeir komu því ekki til álita við gerð þessa válista.

Af þessum 238 tegundum eru 42 á válistanum eða 17,6%. Ein tegund er talin útrýmd og sett í flokk útdauðra tegunda, en það er rauðþörungurinn *Catánella repens*, sem óx á stað sem nú er horfinn undir hraun og hefur ekki fundist síðan þrátt fyrir leit í nágrenni staðarins. Þær tegundir sem taldar eru vera í bráðri hættu eru 13, en þær hafa flestar fundist einu sinni og því líklegt að þær hafi takmarkaða útbreiðslu. Um þær tegundir ríkir hins vegar mest óvissa því þær eru flestar smásæjar og illfínnanlegar. 28 tegundir hafa verið metnar í flokk tegunda í yfirvofandi hættu, en flestar þeirra eru tiltölulega áberandi og því hægara að átta sig á útbreiðslu þeirra en hinna sem smásæjar eru.

Aðeins ein þeirra tegunda sem eru á válistanum hefur hlotið íslenskt heiti.

EW Tegundir út dauðar í náttúrunni

Catenella repens

Tegundin hefur ekki hlotið íslenskt heiti

Rauðþörungar

Búsvæði: Í fjöru

CR Tegundir í bráðri hættu

Audouinella pectinata

Rauðþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Erythrodermis trallii

Rauðþörungar

Búsvæði: Í fjöru

Hincksia recurvata

Brúnþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Kvaleya epilaeve

Rauðþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Sphacelaria arctica

Brúnþörungar

Búsvæði: Í fjöru

Callithamnion tetragonum

Rauðþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Harveyella mirabilis

Rauðþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Kornmania leptoderma

Grænþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Omphalophyllum ulvaceum

Brúnþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Ulva rigida

Grænþörungar

Búsvæði: Í fjöru

Vaucheria intermedia

Gulþörungar
Búsvæði: í fjöru

Vaucheria synandra

Gulþörungar
Búsvæði: í fjöru

Vaucheria velutina

Gulþörungar
Búsvæði: í fjöru

Tegundir

i

yfirvofandi

hættu

VU

Acrochaete repens

Grænþörungar
Búsvæði: í fjöru

Acrochaetium hallandicum

Rauðþörungar
Búsvæði: í fjöru og á grunnsævi, neðan fjörumarka

Acrochaetium microscopicum

Rauðþörungar
Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Acrochaetium minutum

Rauðþörungar
Búsvæði: í fjöru

Capsosiphon fulvescence

Grænþörungar
Búsvæði: í fjöru

Ceramium circinnatum

Rauðþörungar
Búsvæði: í fjöru

Ceramium schuttleworthianum

Rauðþörungar
Búsvæði: í fjöru

Ceratolax hartzii

Rauðþörungar
Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Delamarea attenuata

Brúnþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Erythrotrichia carnea

Rauðþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Fosliella tenuis

Rauðþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Hincksia ovata

Brúnþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Laminaria faeroensis

Eyjapari

Brúnþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Myrionema faeroensis

Brúnþörungar

Búsvæði: Í fjöru og á grunnsævi, neðan fjörumarka

Dermatocolax laminariae

Brúnþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Eugomontia sacculata

Grænþörungar

Búsvæði: Í fjöru

Haplospora globosa

Brúnþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Jonssonia pulvinata

Brúnþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Myrionema clavaeformis

Brúnþörungar

Búsvæði: Í fjöru og á grunnsævi, neðan fjörumarka

Ochlochaete histrix

Grænþörungar

Búsvæði: Í fjöru

Pantoneura baerii

Rauðþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Petroderma maculiforme

Brúnþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Phaeosaccion collinsii

Gullþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Praëdiola crispa

Grænþörungar

Búsvæði: Í fjöru

Pterosiphonia parasitica

Rauðþörungar

Búsvæði: Á grunnsævi, neðan fjörumarka

Rhizoclonium cochianum

Grænþörungar

Búsvæði: Í fjöru

Sorapion kjellmanii

Brúnþörungar

Búsvæði: Í fjöru

Sykidion droebakiense

Grænþörungar

Búsvæði: Í fjöru

Tegundaðókrá í stafrófsröð latneskra heita

	Hættuflokkur	Bls.
Blómplöntur og byrkningar:		
Ajuga pyramidalis, lyngbúi	VU	22
Allium oleraceum, villilaukur	VU	22
Andromeda polifolia, ljósalyng	LR	28
Arrhenatherum elatius, ginhafri	EN	20
asplenium septentrionale, skeggburkni	CR	16
asplenium trichomanes, svartburkni	EN	20
asplenium viride, klettaburkni	LR	28
Blechnum spicant var. fallax, tunguskollakambur	EN	20
Botrychium simplex, dvergtungljurt	DD	32
Callitriche brutia, tjarnabrúða (lækjabrúða)	DD	32
Carex buxbaumii ssp. alpina, hrísaðtör	VU	22
Carex caryophyllea, vorstör	EN	20
Carex flava, trjónustör	EN	20
Carex heleonaðtes, heiðaðtör	VU	22
grassula aquatica, vatnsögn	CR	16
Crepis paludosa, hjartafífill	LR	28
Cryptogramma crispa, hlíðaburkni	EN	21
Cystopteris fragilis ssp. dickieana, refagras	DD	32
Danthonia decumbens, knjápuntur	CR	16
Equisetum sylvaticum, skógelfting	VU	23
Euphrasia calida, hveraaugnfró	EN	21
Galium palustre, mýramaðra	CR	16
Glaux maritima, sandlæðingur	VU	23
Hippuris tetraphylla, flæðalófótur	VU	23
Hokus lanatus, loðgresi	VU	24
Hydrocotyle vulgaris, vatnsnafli	VU	24
Hymenophyllum wilsonii, mosaburkni	CR	18
Isoetes lacustris, vatnalaukur	VU	24
Juncus gerardii, fitjaðef	CR	18
Knautia arvensis, rauðkollur	VU	24
Listera ovata, eggvívlaðka	LR	28
Lycopodium clavatum, burstajafni	CR	18
Mentha aquatica, vatnamynta	CR	18
Ophioglossum azoricum, naðurtunga	LR	28
Oxalis acetosella, súrsmæra	VU	24
Paris quadrifolia, ferlaufungur (ferlaufaðmári)	LR	30
Pavaver radicum ssp. stefanssonii, stefánssól	VU	24
Persicaria amphibia, tjarnablaðka	EN	21
Persicaria maculosa, fláajurt	VU	26
Potentilla erecta, blóðmúra (engjamúra)	CR	18
Primula egaliksensis, daviðslykill	EW	16
Primula stricta, maríulykill	VU	26
Rosa dumalis, glitrós	CR	18

	Hættuflokkur	Bls.
Rosa pimpinellifolia, þyrnirós	VU	26
Sagina caespitosa, fjallkrækil	LR	30
Saxifraga foliolosa, hreistursfeinbrjótur	LR	30
Sesleria albicans, blátoppa	VU	26
Spergularia marina, flæðarþúi (flæðaðakurfa)	EN	22
Stellaria calycantha, línarfi	LR	30
Valeriana sambucifolia, hagabrúða	DD	32
Veronica anagallis-aquatica, laugadepla	VU	26
Vicia sepium, giljaflækja	LR	30

Fléttur

Bryoria fuscescens, birkiskegg	VU	40
Bryoria pseudofuscescens, gálgaskegg	CR	34
Bryoria simplicior, kviðtaskegg	CR	34
Caloplacca borealis, birkimerla	VU	40
Cetraria chlorophylla	LR	43
Cetraria ericetorum	DD	46
Cladonia coniocraea	DD	46
Cladonia conista	DD	46
Cladonia cryptochlorophaea	LR	43
Cladonia deformis	DD	46
Cladonia fimbriata, mélébikar	DD	46
Cladonia homosekikaika	DD	46
Cladonia imbricaria	DD	46
Cladonia macilentia	EN	37
Cladonia portentosa	DD	46
Cladonia squamosa	LR	44
Cladonia strepsilis	EN	37
Cladonia subfurcata	DD	47
Cladonia sulphurina	EN	37
Collema furfuraceum, hrukkuslembra	EN	37
Collema crispum	DD	47
Collema cristatum	DD	47
Collema fuscovirens	DD	47
Collema subflaccidum	EN	37
Cornicularia normoerica, klettakræða	LR	44
Dermatocarpon rivulorum	DD	47
Evernia prunaðtri	CR	34
Hypogymnia farinacea	CR	34
Hypogymnia physodes, flatþemba	LR	44
Hypogymnia tubulosa, pípuþemba	LR	44
Leciophysma finmarckicum	LR	44
Lempholemma isidioides	DD	47
Lobaria scrobiculata	CR	34
Lobaria virens	CR	36
Melanelia septentrionalis	EN	38
Melanelia subaurifera	DD	47
Multiclavula coryneoides	EN	38
Nephroma bellum	CR	36
Parmeliopsis ambigua	LR	44

Hættuflokkur Bls.

Parmeliopsis hyperopta		CR	36
Pertusaria dactylina, kylfuskán		EN	38
Phaeophyscia constipata		CR	36
Phaeophyscia endococcina		DD	47
Phaeophyscia nigricans		DD	47
Phaeorrhiza nimbose		EN	38
Physcia phaea		VU	40
Pilophorus cereolus		VU	40
Platismatia glauca		VU	40
Pseudevernia furfuracea		CR	36
Pseudocyphellaria crocata		CR	36
Ramalina siliquosa, bjargскеgg		VU	42
Sarcosagium campestre		EN	38
Solorina octospora		EN	38
Stereocaulon	paschale	VU	42
Stereocaulon uliginosum		VU	42
Stereocaulon vanoyei		DD	47
Thrombium epigeum, svarðskjóða		EN	39
Umbilicaria hirsuta, músanafli		EN	39
Umbilicaria hawaii		DD	47
Umbilicaria lyngei		DD	47
Umbilicaria polyphylla		VU	42
Umbilicaria rigida, snænafli		EN	39
Umbilicaria vellea, hamranafli		EN	39
Umbilicaria virginis, jöklanafli		EN	39
Usnea subfloridana		VU	42
Vulpicida	pinastri	EN	39
Xanthoria polycarpa, reyniglæsa		LR	46

Mosar

Amblystegium tenax		DD	67
Anoetangium warburgii, kollstúfur		EN	52
Atrichum angustatum, laugarandi		VU	56
Atrichum tenellum, dvergandi		CR	50
Bryum bimum, vætluhnokki		DD	67
Bryum longisetum, flóahnokki		LR	64
Bryum muehlenbeckii, skrauthnokki		DD	67
Bryum nitidulum, smáhnokki		VU	56
Bryum sauteri, ylnokki		CR	50
Bryum vermigerum, dverghnokki		EN	52
Bryum violaceum, fjóluhnokki		EN	52
Campylium elodes		DD	67
Campylium laxifolium		DD	68
Campylopus flexuosus, hveraburst		LR	64
Campylopus introflexus, hæruburst		VU	56
Cirriphyllum	grassinervium	VU	56
Cynodontium jeneri,	urðaviðk	LR	64
Cyrtomnium hymenophylloides,	blámaðkæna	VU	58
Dicranella heteromalla, hverarindill		LR	64

	Hættuflokkur	Bls.
Dicranum tauricum, fauskabrúskur	EN	52
Ditrichum zonatum, klettavendill	VU	58
Drepanocladus sendtneri	DD	68
Encalypta brevipes, hæruklukka	EN	52
Entosthodon attenuatus, laugaðeti	LR	64
Entosthodon obtusus, hveraðeti	CR	50
Ephemerum serratum, dægurmosi	VU	58
Eurhynchium striatum	LR	66
Fissidens gracilifolius, hellafjöður	EN	54
Fissidens pusillus, lækjafjöður	VU	58
Glyphomitrium daviesii, hnyðrumosi	LR	66
Grimmia elongata, brúnskeggi	LR	66
Grimmia plagiopodia, veggjaskeggi	VU	58
Gyroweisia tenuis, loðnustúfur	VU	58
Homalia trichomanoides, skræðumosi	LR	66
Hygrohypnum eugyrium	DD	68
Hylocomiastrum pyrenaicum, stigmosi	LR	66
Leptodictyum riparium	DD	68
Lescuraea plicata	VU	60
Neckera crispa, hrukkunæfur	VU	60
Orthothecium rufescens, gjótusindri	DD	68
Orthotrichum stramineum, trjáhetta	VU	60
Orthotrichum striatum, barkhetta	VU	60
Oxystegus tenuirostris, kuðulmosi	VU	60
Philonotis marchica, laugahnappur	VU	60
Plagiobryum demissum, roðadári	DD	68
Polytrichum hyperboreum, hæruhaddur	VU	62
Pottia intermedia, götugrýtill	VU	62
Pottia truncata, garðagrýtill	VU	62
Pseudocalliergon lycopodioides	DD	68
Pseudoleskeella tectorum	VU	62
Pseudotaxiphyllum elegans, gjótugli	LR	66
Psilopilum cavifolium, rindaðkalli	EN	54
Rhizomnium andrewsianum, fjallaðkæna	DD	68
Rhynchostegium confertum	DD	68
Rhynchostegium murale	DD	68
Schistidium atrofusum, skjónukragi	VU	62
Schistidium grassipilum, randakragi	DD	68
Schistidium dupretii, veggjakragi	EN	54
Schistidium flaccidum, perlukragi	EN	54
Schistidium tenerum, práðkragi	VU	62
Schistidium venetum	VU	63
Seligeria brevifolia, bikarmosi	CR	50
Sphagnum affine, gaddaburi	LR	67
Sphagnum angermanicum, glæsiburi	CR	50
Sphagnum magellanicum, fagurburi	VU	63
Sphagnum strictum, broddaburi	EN	54
Stegonia latifolia, hnoðmosi	LR	67
Tayloria acuminata, bjarglaufi	VU	63
Tetraplodon pallidus, sauðmosi	VU	63

Hættuflokkur

Bls.

Thuidium delicatulum		DD	68
Timmia comata, skorutoppur		LR	67
Trematodon ambiguus,	skurðhökull	EN	54
Trematodon brevicollis,	heiðahökull	VU	63
Weissia wimmeriana, fjallahnisill		EN	56

Þörungar

Acrochaete repens		VU	71
Acrochaetium hallandicum		VU	71
Acrochaetium microscopicum		VU	71
Acrochaetium minutum		VU	71
Auduoinella pectinata		CR	70
Callithamnion tetragonum		CR	70
Capsosiphon fulvescence		VU	71
Catenella repens		EW	70
Ceramium circinnatum		VU	71
Ceramium schuttleworthianum		VU	71
Ceratolax hartzii		VU	71
Delamarea attenuata		VU	72
Dermatocolax laminariae		VU	72
Erythrodermis tralii		CR	70
Erythrotrichia carnea		VU	72
Eugomontia sacculata		VU	72
Fosliella tenuis		VU	72
Haplospora globosa		VU	72
Harveyella mirabilis		CR	70
Hincksia ovata		VU	72
Hincksia recurvata		CR	70
Jonssonina pulvinata		VU	72
Kornmania leptoderma		CR	70
Kvaleya epilaeve		CR	70
Laminaria faeroensis, eyjabari		VU	72
Myrionema clavaeformis		VU	72
Myrionema faeroensis		VU	72
Ochlochaete hystrix		VU	72
Omphalophyllum ulvaceum		CR	70
Pantoneura baerii		VU	73
Petroderma maculiforme		VU	73
Phaeosaccion collinsii		VU	73
Prædiola crispa		VU	73
Pterosiphonia	parasitica	VU	73
Rhizoclonium cochianum		VU	73
Sorapion kjellmanii		VU	73
Sphacelaria arctica		CR	70
Sykidion droebakiense		VU	73
Ulva rigida		CR	70
Vaucheria intermedia		CR	71
Vaucheria synandra		CR	71
Vaucheria velutina		CR	71

Friðlýstar plöntutegundir

Með auglýsingu nr. 184/1978 í Stjórnartíðindum og í samræmi við lög nr. 47/1971 um náttúruvernd, voru eftirfarandi plöntutegundir friðlýstar þar sem þær vaxa villtar. Lagt var bann við að slíta af þeim sprota, blöð, blóm eða rætur, traðka á þeim, grafa þær upp eða skerða á annan hátt.

Allar þessar tegundir eru á válistanum yfir blómplöntur og byrkninga, sem hér er birtur nema ein. Skógfjóla, (*Viola riviniana*), hefur nú fundist á það mörgum stöðum að hún er ekki tekin á listann. Á válistanum er latneskt nafn knjápunts *Danthonia decumbens*, í stað *Sieglingia decumbens*, og latneskt nafn tjarnablöðku *Persicaria amphibia*, í stað *Polygonum amphibia*, sem notað var í auglýsingunni.

Blóðmura (*Potentilla erecta*).
Burstajafni (*Lycopodium clavatum*).
Daviðslykill (*Primula egalikensis*).
Dvergtungljurt (*Botrychium simplex*).
Eggviblaðka (*Listera ovata*).
Ferlaufungur (*Paris quadrifolia*).
Fitjaðef (*Juncus gerardii*).
Flæðarbúi (*Spergularia salina*).
Gliþrós (*Rosa dumalis*).
Heiðarstör (*Carex heleonantes*).
Hlíðaburkni (*Cryptogramma crispa*).
Hreistursteinbrjótur (*Saxifraga foliolosa*).
Hveraaugnfró (*Euphrasia calida*).
Klettburkni (*Asplenium viride*).
Knjápuntur (*Sieglingia decumbens*).
Línarfi (*Stellaria calycantha*).
Lyngbúi (*Ajuga pyramidalis*).
Mosaburkni (*Hymenophyllum wilsonii*).
Mýramaðra (*Galium palustre*).
Skeggburkni (*Asplenium septentrionale*).
Skógfjóla (*Viola riviniana*).
Stefánssól, melaðól með hvítum og bleikum blómum
(*Papaver radicatum* ssp. *Stefanssonii*).
Súrsmæra (*Oxalis acetosella*).
Svartburnki (*Asplenium trichomanes*).
Tjarnablaðka (*Polygonum amphibia*).
Tjarnabrúða (*Calitriche brutia*).
Trjónustör (*Carex flava*).
Tunguskollakambur (*Blechnum spicant* var. *fallax*).
Vatnsögn (*Grassula aquatica*).
Villilaukur (*Allium oleraceum*).
Þyrnirós (*Rosa pimpinellifolia*).

Efnisyfirlit

bls

Frá umhverfisráðherra

Guðmundur	Bjarnason	3
-----------	-----------	---

Fylgt úr hlaði

Jón Gunnar Ottósson	5
---------------------	---

Inngangur	6
-----------	---

Hættuflokkar Alþjóða náttúrverndarsamtakanna, IUCN	8
--	---

Leiðbeiningar við mat og röðun	10
--------------------------------	----

í bráðri hættu	10
----------------	----

í hættu	11
---------	----

Í yfirvofandi hættu	12
---------------------	----

Útbreiðslukort, skýringar	14
---------------------------	----

Blómplöntur og byrkningar	15
---------------------------	----

Tegundir útdauðar í náttúrunni (EW)	16
-------------------------------------	----

Tegundir í bráðri hættu (CR)	16
------------------------------	----

Tegundir í hættu (EN)	20
-----------------------	----

Tegundir í yfirvofandi hættu (VU)	22
-----------------------------------	----

Tegundir í nokkurri hættu (LR)	28
--------------------------------	----

Upplýsingar ófullnægjandi (DD)	32
--------------------------------	----

Fléttur	33
---------	----

Tegundir í bráðri hættu (CR)	34
------------------------------	----

Tegundir í hættu (EN)	37
-----------------------	----

Tegundir í yfirvofandi hættu (VU)	40
-----------------------------------	----

Tegundir í nokkurri hættu (LR)	43
--------------------------------	----

Upplýsingar ófullnægjandi (DD)	46
--------------------------------	----

Mosar	49
-------	----

Tegundir í bráðri hættu (CR)	50
------------------------------	----

Tegundir í hættu (EN)	52
-----------------------	----

Tegundir í yfirvofandi hættu (VU)	56
-----------------------------------	----

Tegundir í nokkurri hættu (LR)	64
--------------------------------	----

Upplýsingar ófullnægjandi (DD)	67
--------------------------------	----

Þörungar	69
----------	----

Tegundir útdauðar í náttúrunni (EW)	70
-------------------------------------	----

Tegundir í bráðri hættu (CR)	70
------------------------------	----

Tegundir í yfirvofandi hættu (VU)	71
-----------------------------------	----

Tegundaðkrá í stafrófsröð latneskra heita	75
---	----

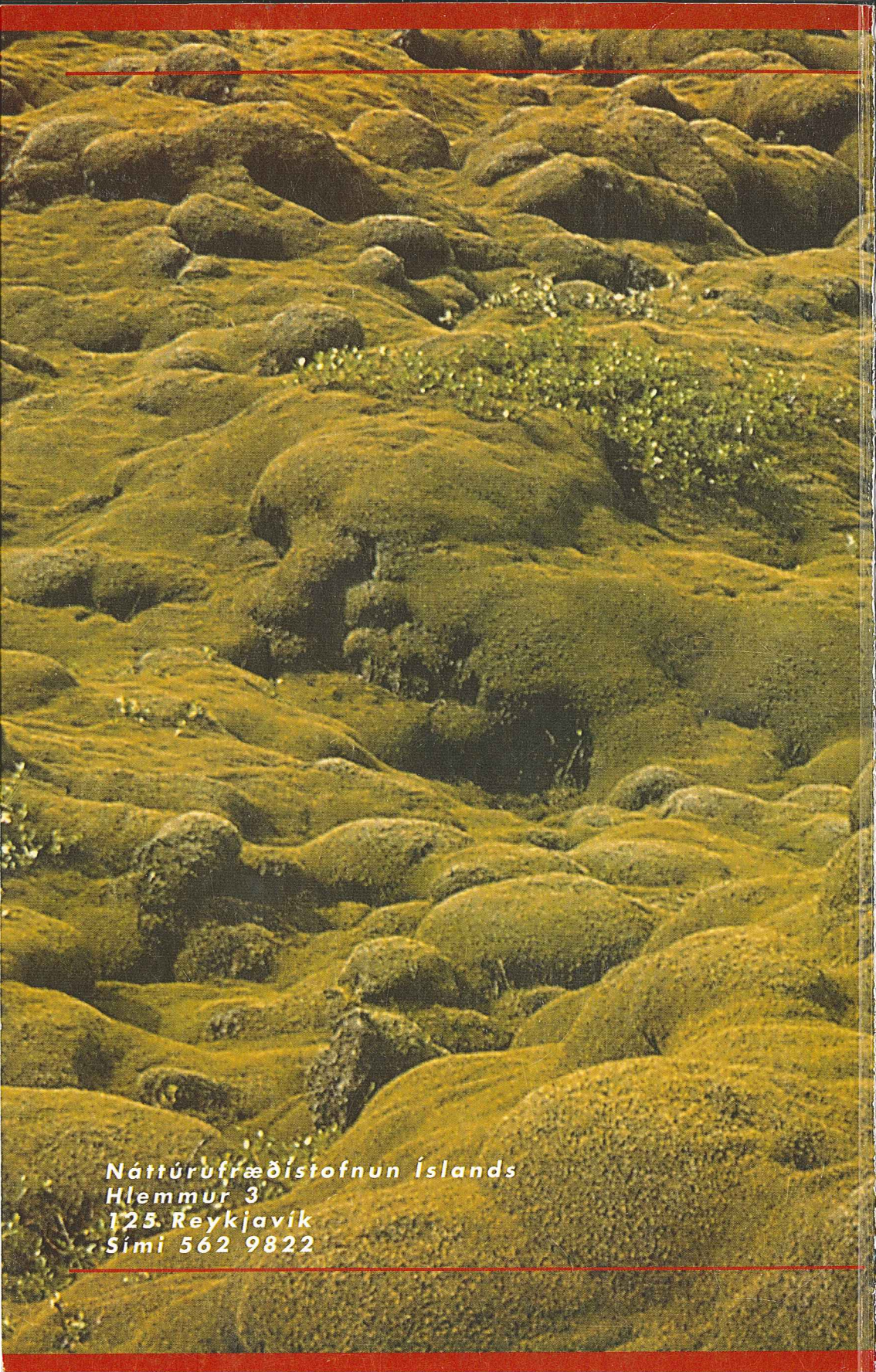
Blómplöntur og byrkningar	75
---------------------------	----

Fléttur	76
---------	----

Mosar	77
-------	----

Þörungar	79
----------	----

Friðlýstar plöntutegundir á Íslandi	81
-------------------------------------	----

Náttúrufraeðistofnun Íslands
Hlemmur 3
125 Reykjavík
Sími 562 9822